

FORUM

INSTITUUT VOOR
MULTICULTURELE
ONTWIKKELING

Toescheidingsovereenkomst artikel 5 lid 2
Rechten en aanspraken van
Surinaamse Nederlanders

Dr. H.A. Ahmadali

September 2005

Inhoudsopgave

1	Inleiding	pag. 2
2	Uitdrukking bijzondere band met Suriname <i>Rechthebbenden</i>	4
2.1	Surinaamse nationaliteit door optie tot januari 1986	5
2.2	Bijzondere rechten bij toelating en verblijf in Suriname	5
2.2.1	Het recht van onvoorwaardelijke toelating te allen tijde <i>Toelating algemeen</i> <i>Toelating artikel 5 lid 2 Surinaamse Nederlanders</i>	6
2.2.2	Het recht om in Suriname in alle opzichten als Surinamer te worden behandeld <i>Vreemdelingenrechtelijke aspecten</i> <i>Grondwettelijke criteria nationaliteit en ingezetenschap</i> <i>Arbeidsmarkt/ economische activiteiten</i>	9
2.3	Surinaamse nationaliteit van rechtswege bij tweejarig verblijf in Suriname <i>De kring van personen</i> <i>Wijzigingsprotocol 1984</i>	19
3	Verschil in uitleg bij invulling bijzondere band	21
3.1	Divergerende opvattingen verdragspartijen <i>Nederland</i> <i>Suriname</i>	21
3.2	Rechthebbenden versus Staat Suriname	26
4	Conclusies	28

Bijlagen

- I Tekst Toescheidingsovereenkomst 1975 en Wijzigingsprotocol 1994
- II Lijst van geïnterviewden in Suriname
- III Uitspraken Kantonrechter Eerste Kanton Suriname

1 Inleiding

De staatkundige onafhankelijkheid van Suriname in 1975 werd gekenmerkt door de inwerkingtreding van onder meer de volgende drie verdragen met het Koninkrijk der Nederlanden: de Toescheidingsovereenkomst inzake nationaliteiten¹, de Overeenkomst inzake het verblijf en de vestiging van wederzijdse onderdanen en de Overeenkomst inzake de afschaffing van de visumplicht².

Bij het ontwerpen van de Toescheidingsovereenkomst zijn verschillende grondslagen gehanteerd voor de te treffen nationaliteitenregeling bij het uittreden van Suriname uit het Nederlandse staatsverband.

De hoofddoelstelling ervan is geweest om een verdeling van staatsburgers aan te brengen tussen de opvolgerstaat (Suriname) en de opgevolgde staat (Koninkrijk der Nederlanden). Als belangrijkste criterium daarbij is gehanteerd de combinatie van geboorteplaats en van woonplaats op het tijdstip van soevereiniteitsoverdracht

De nationaliteitsrechtelijke uitgangspunten in de Toescheidingsovereenkomst zijn:

- verkrijging van de nationaliteit van de opvolgerstaat onder gelijktijdig verlies van de nationaliteit van de opgevolgde staat,
- voorkoming van het ontstaan van dubbele nationaliteit en staatloosheid,
- toekenning van beperkte optierechten, bevordering van het ontstaan van eenheid van nationaliteit tussen huwelijkspartners.

Daarnaast zijn in de Toescheidingsovereenkomst bepalingen opgenomen die: tot uitdrukking brengen het bestaan en de bestending van de band, van buiten Suriname gevestigde Surinaamse Nederlanders, met Suriname door de toekenning van bijzondere rechten.

Het tegelijkertijd hanteren van zoveel uitgangspunten in de Toescheidingsovereenkomst heeft in de uitvoeringspraktijk onvermijdelijk geleid tot interpretatieconflicten.

Deze constatering geldt, zeker niet in de laatste plaats, artikel 5 lid 2. Hierin zijn de bijzondere aanspraken opgenomen voor een bepaalde, met name in Nederland gevestigde, categorie Surinaamse Nederlanders door de toekenning van bijzondere rechten bij toelating en verblijf in Suriname.

In de uitvoeringspraktijk bleek er een verschil van inzicht te bestaan tussen de verdragspartijen over de werkingsduur van artikel 5 lid 2 en de reikwijdte van de daarin opgenomen aanspraken in artikel 5. Van Surinaamse zijde zijn aanvankelijk signalen uitgegaan om een nadere definiëring van met name het recht van onvoorwaardelijke toelating tot Suriname.³ In 2004 echter, heeft de Surinaamse regering aan Nederland kenbaar gemaakt de Toescheidingsovereenkomst volledig te willen beëindigen. Gevraagd wordt aan Nederland om nader overleg. Van Nederlandse zijde wordt overleg noodzakelijk geacht "(...) om te bezien of individuele rechten in Suriname van Nederlanders van Surinaamse afkomst voldoende zijn afgedekt".⁴

¹ Trb. 1975, 132; in het vervolg van deze notitie wordt dit verdrag aangeduid als de Toescheidingsovereenkomst; de integrale tekst van de Toescheidingsovereenkomst met daarbijbehorende Wijzigingsprotocol van 1994 is aan dit rapport toegevoegd als Bijlage I.

² Voor een bespreking van de laatste twee verdragen zie de noot bij Rb. 's-Gravenhage Rechtseenheidskamer 30 mei 2000, Jurisprudentie Vreemdelingenrecht (JV) 2000/156.

³ Zie uitvoerig par. 3.1

⁴ Bijl. Hand. II 2004-2005, 20361, nr. 123, p. 9.

Het onderhavige rapport is geschreven in opdracht van het ministerie van Buitenlandse Zaken, Directie Westelijk Halfrond. Gevraagd werd om het verrichten van een afgebakend onderzoek en het uitbrengen van een daarop gebaseerd onderzoeksrapport waarin:

- inzichtelijk wordt gemaakt de in het geding zijnde rechten van een bepaalde categorie individuele Nederlanders van Surinaamse herkomst bij de eventuele beëindiging van de Toescheidingsovereenkomst inzake nationaliteiten tussen het Koninkrijk der Nederlanden en de Republiek Suriname.
- een inventarisatie en analyse wordt gegeven van in Suriname toepasbare wet- en regelgeving, beleid en administratieve procedures waarmee de eventuele rechtsgevolgen (belangen) van de hierboven genoemde categorie personen mogelijkwijs gedekt zijn.

Bij de uitvoering van de opdracht is de volgende werkwijze gehanteerd:

- bestudering en analysering van literatuur, jurisprudentie, beleid, wet- en regelgeving
- bronnen / archiefonderzoek
- interviews met gezagsdragers en functionarissen⁵ belast met de uitvoering van wet - en regelgeving in Suriname

De aan de onderzoeksopdracht gekoppelde vraagstelling maakt een bespreking van artikel 5 noodzakelijk aan de hand van de achtergronden van de totstandkoming ervan, de uitvoeringspraktijk, verschillen in inzicht tussen de verdragspartijen, en relevante rechtspraak.

⁵ Voor lijst van geïnterviewden zie Bijlage III.

2 Uitdrukking bijzondere band met Suriname

Artikel 5 van de Toescheidingsovereenkomst geeft aan een tamelijk omvangrijke groep, namelijk Surinaamse Nederlanders die in Suriname zijn geboren of die buiten Suriname geboren zijnde de Nederlandse nationaliteit anders dan van rechtswege bij geboorte hebben verkregen en die op 25 november 1975 zowel meerderjarig waren als woonplaats of werkelijk verblijf buiten Suriname hadden⁶ rechten om "(...) naast het behoud van de Nederlandse nationaliteit voor de betrokkenen de band met Suriname tot uitdrukking te brengen (...)". Het betreft het recht om te opteren voor de Surinaamse nationaliteit gedurende een beperkte tijd; het recht van onvoorwaardelijke toelating tot Suriname te allen tijde, het recht om in Suriname in alle opzichten als Surinamer te worden behandeld en de verkrijging van rechtswege van de Surinaamse nationaliteit bij hetzij woonplaats hetzij werkelijk verblijf van twee jaar in Suriname.

Rechthebbenden

De kring van rechthebbenden is bij het effectueren van de in artikel 5 opgesomde aanspraken is niet steeds dezelfde. Meerderjarige Nederlanders die in Suriname geboren zijn of die, buiten Suriname geboren zijnde, behoren tot één van de in artikel 4 onder b van de Toescheidingsovereenkomst omschreven groepen van personen⁸ komen alle in artikel 5 opgenomen aanspraken toe. Hun kinderen geboren voor 25 november 1975 hebben de rechten van onvoorwaardelijke toelating en gelijke behandeling als Surinamer zoals geformuleerd in het tweede lid. De echtgenoten die niet zelf behoren tot de hierboven omschreven categorie meerderjarige Nederlanders en hun kinderen geboren vanaf 25 november 1975 maar voor 1 januari 2001 hebben uitsluitend het recht van onvoorwaardelijke toelating overeenkomstig het derde lid. Uit de ontstaansgeschiedenis van de Toescheidingsovereenkomst blijkt dat het een bewuste keuze van de verdragspartijen is geweest om op deze wijze een gradatie aan te brengen in de kring van rechthebbenden.⁹

⁶ Het betreft vooral personen uit de in Nederland gevestigde categorie Surinaamse Nederlanders. Deze personen zullen in het vervolg van dit rapport worden aangeduid als de categorie artikel 5 lid 2 Surinaamse Nederlanders. De Surinaams Nederlandse populatie in Nederland omstreeks 25 november 1975 bedroeg 106.500 (Reubsat 1982, p.114).

⁷ Bijl.Hand.II 1974-1975, 13467, nr.1, p.10.

⁸ Deze bepaling heeft betrekking op personen die buiten Suriname geboren zijnde het Nederlanderschap anders dan door geboorte hebben verkregen.

⁹ Ahmadali 1998, p. 225-227.

Schema: kring van rechthebbenden artikel 5

<i>Rechthebbende</i>	<i>Optierecht Surinaamse nat. tot 1.1.1986</i>	<i>Onvoorwaardelijke toelating te allen tijde</i>	<i>Gelijke behandeling als Surinamer in alle opzichten</i>	<i>Surinaamse nat. van rechtswege bij 2-jarig verblijf in Sur. tot 1.1.86</i>
Meerderjarige Nederl.Surinamer met woonplaats buiten Sur. op 25.11.75 (1 ^e categorie)	Ja, 5 lid 1	Ja, 5 lid 2	Ja, 5 lid 2	Ja, 5 lid 2
Kinderen van 1 ^e categorie geboren voor 25.11.75	Neen	Ja, 5 lid 2	Ja, 5 lid 2	Neen
Echtgenoten die zelf niet behoren tot 1 ^e categorie	Neen	Ja, 5 lid 3	Neen	Neen
Kinderen van 1 ^e categorie geboren vanaf 25.11.75 maar voor 1.1.2001	Neen	Ja, 5 lid 3	Neen	Neen

2.1 Surinaamse nationaliteit door optie tot 1 januari 1986

In het eerste lid van artikel 5 is de verkrijging van de Surinaamse nationaliteit door optie geregeld. In de toelichting op het ontwerp van de Toescheidingsovereenkomst wordt gesteld dat met deze regeling wordt beoogd aan de buiten Suriname gevestigde Surinaamse Nederlanders "(...) de mogelijkheid te bieden op eenvoudige wijze de Surinaamse nationaliteit te verwerven."

In het oorspronkelijke voorstel van de Koninkrijkscommissie is het uitoefenen van het optierecht van artikel 5 lid 1 niet aan een termijn gebonden¹⁰. Echter, in de door de Nederlandse regering aan de Tweede Kamer aangeboden ontwerp tekst is de bepaling opgenomen dat de optie moet zijn uitgebracht vóór 1 januari 1986¹¹.

2.2 Bijzondere rechten bij toelating en verblijf in Suriname

In het tweede lid van artikel 5 van de Toescheidingsovereenkomst wordt aan de meerderjarige in Suriname geboren Nederlanders of die, buiten Suriname geboren zijnde, behoren tot één van in artikel 4 onder b omschreven groepen van personen en die op 25 november 1975 hetzij woonplaats hetzij werkelijk verblijf buiten Suriname hebben¹² een tweetal specifieke rechten gegarandeerd. Deze rechten zijn bedoeld om

¹⁰ Rapport Koninkrijkscommissie 1974, p.55-56.

¹¹ Bijl.Hand.II 1974-1975, 13467, nr.1, p.5.

¹² Naderhand is de kring van rechthebbenden uitgebreid. Zie onder sub 1 van Bijlage 2 van de Overeenkomst inzake de binnenkomst en het verblijf van wederzijdse onderdanen, Paramaribo 23 januari 1981, Trb.1981, nr.35: "Personen die na 25 november 1975 op grond van de Toescheidingsovereenkomst de Surinaamse nationaliteit verkregen hadden en nadien de Nederlandse nationaliteit hebben verworven, zullen te allen tijde met hun gezin toegelaten worden tot de Republiek Suriname en in beginsel als Surinamer worden behandeld".

voor de desbetreffende personen "(...) wanneer zij dat wensen de overgang naar de Surinaamse nationaliteit en het loslaten van de Nederlandse nationaliteit "(...) te vergemakkelijken.¹³ Het gaat hierbij om de volgende rechten:

het recht om te allen tijde met het gezin in Suriname onvoorwaardelijk te worden toegelaten, alsmede het recht om gedurende het verblijf in Suriname in alle opzichten te worden behandeld als Surinaams staatsburger, zolang men dit staatsburgerschap nog niet heeft verworven. Het Surinaams staatsburgerschap kan in het kader van de Toescheidingsovereenkomst op twee wijzen worden verkregen nl. hetzij door het optierecht van artikel 5 lid 1 te effectueren hetzij door verkrijging van rechtswege bij het hebben van woonplaats c.q. werkelijk verblijf gedurende twee jaren in Suriname.

2.2.1 Het recht van onvoorwaardelijke toelating te allen tijde

De vraag is relevant op welke wijze in Suriname in wet - en regelgeving inhoud is gegeven aan het recht van "onvoorwaardelijke toelating tot Suriname te allen tijde". Hieraan is gekoppeld de vraag welke voorwaarden voor toelating van vreemdelingen in Suriname van toepassing waren ten tijde van de inwerkingtreding van de Toescheidingsovereenkomst en welke regelgeving c.q. beleid nadien door de Surinaamse overheid is ontwikkeld en uitgevoerd.

Toelating algemeen

Op 25 november 1975 kende de regelgeving betreffende de toelating van vreemdelingen tot Suriname een onderscheid in drie categorieën: toelating als toerist, toelating voor verblijf, toelating voor tijdelijk verblijf. Aan de toelating als toerist waren slechts formele vereisten verbonden zoals het beschikken over een legitimatiebewijs en een retour passagebiljet. De toelating voor verblijf en de toelating voor tijdelijk verblijf konden geweigerd worden bij het ontbreken van voldoende middelen van bestaan of indien de betrokkene gevaar kon opleveren voor de openbare orde of de goede zeden¹⁴.

Bij beschikking van de Minister van Justitie en Politie van 31 mei 2004¹⁵ wordt de bestaande regelgeving gewijzigd. Hierin wordt aangegeven welke (categorieën van) personen in aanmerking komen voor een toelating tot tijdelijk verblijf dan wel tot verblijf indien aan de nader omschreven voorwaarden worden voldaan. In deze beschikking is er geen verwijzing te vinden naar de positie van de in artikel 5 lid 2 bedoelde personen.

Bij Wet van 16 januari 1992 houdende bepalingen betreffende de toelating en de uitzetting van vreemdelingen¹⁶, in werking getreden op 15 januari 2005¹⁷, wordt de regelgeving inzake het vreemdelingenrecht geheel vernieuwd. Er wordt een samenhangend stelsel van regelgeving ingevoerd van toelating en verblijf, een vergunningstelsel verbonden aan voorwaarden afhankelijk van het verblijfsdoel,

¹³ Handleiding betreffende de Toescheidingsovereenkomst, nader te noemen Handleiding 1975, p. 14.

¹⁴ Surinaamse Toelatingsbesluit 1938, Circulaires van 15 augustus 1961 en 1 juli 1967 en de Resolutie van 24 maart 197 no. 3160.

¹⁵ Staatsblad van de Republiek Suriname 31 mei 2004, no. 78.

¹⁶ De zgn. "Vreemdelingenwet 1991", Staatsblad van de Republiek Suriname 1992, no.3.

¹⁷ Resolutie van 15 januari 2005 no. 535, Staatsblad van de Republiek Suriname 2005, no. 3.

weigerings- en intrekingsgronden van een verblijfsvergunning en maatregelen van toezicht, in verzekeringstelling en uitzetting.

In de Memorie van Toelichting wordt aangegeven dat de vreemdeling, om rechtens toegang tot Suriname te hebben, in het bezit moet zijn van geldige documenten van grensoverschrijding, hetgeen inhoudt een geldig paspoort dat voorzien is van onder meer een geldig reisvisum. Begeeft de vreemdeling zich naar Suriname voor een verblijf van niet langer dan drie maanden dan heeft hij een zgn. vrije termijn. In geval het betreft een visumplichtige vreemdeling is de vrije termijn gelijk aan de duur van het visum¹⁸. Het verblijf in Suriname gedurende de zgn. vrije termijn is toegestaan indien en zolang de vreemdeling beschikt over voldoende middelen om te voorzien in zowel de kosten van het verblijf in Suriname als in die van zijn reis naar een plaats buiten Suriname waar zijn toelating is gewaarborgd. Voorts is het verblijf in Suriname gedurende de zgn. vrije termijn toegestaan indien en zolang de vreemdeling geen gevaar oplevert voor de openbare orde en rust, de nationale veiligheid of de volksgezondheid¹⁹.

Voorafgaande aan de inwerkingtreding van de Vreemdelingenwet 1991 wordt bij beschikking van de Minister van Justitie en Politie van 31 mei 2004²⁰ de bestaande regelgeving gewijzigd. Hierin wordt aangegeven welke (categorieën van) personen in aanmerking komen voor een toelating tot tijdelijk verblijf dan wel tot verblijf indien aan de nader omschreven voorwaarden worden voldaan.

Toelating artikel 5 lid 2 Surinaamse Nederlanders

Hieronder wordt nader ingegaan op de vraag of en in welke mate in wetgevings- en uitvoeringspraktijk rekening is gehouden met de in de Toescheidingsovereenkomst opgenomen aanspraak van de categorie artikel 5 lid 2 Surinaamse Nederlanders om in Suriname onvoorwaardelijk te worden toegelaten.

Grondwet Suriname

De Grondwet voor de Republiek Suriname van 25 november 1975 bepaalt in het tweede lid van artikel 2: "Alle Surinamers worden in Suriname toegelaten. Zij kunnen niet worden uitgezet". In het vierde lid van hetzelfde artikel wordt gesteld dat de wet de toelating en uitzetting van vreemdelingen regelt²¹. Dezelfde regelingen vinden wij terug in de Grondwet van 1987 in het derde en het vierde lid van artikel 3²². Het vorenstaande houdt in dat in de Surinaamse Grondwet van zowel 1975 als 1987 het recht van onvoorwaardelijke toelating tot Suriname is gegeven uitsluitend aan Surinaamse staatsburgers.

Lagere regelgeving

- Tot 1980 waren personen behorende tot de artikel 5 lid 2 categorie vrijgesteld van het visumvereiste om Suriname binnen te komen. Hiervoor kan als grondslag gediend hebben zowel artikel 5 lid 2 Toescheidingsovereenkomst als de Overeenkomst inzake de afschaffing van

¹⁸ Memorie van Toelichting, p.43-44.

¹⁹ Art.6 lid 2, aanhef en onder c en d, van de Vreemdelingenwet 1991.

²⁰ Staatsblad van de Republiek Suriname 31 mei 2004, no. 78.

²¹ Gouvernementsblad 1975, no.170.

²² Op 30 oktober 1987 trad de nieuwe Grondwet in werking; Staatsblad van de Republiek Suriname, 1987, no.116.

de visumplicht gesloten tussen Nederland, België en Luxemburg enerzijds en Suriname anderzijds²³

- In 1980 wordt door de Surinaamse regering voor alle personen met de Nederlandse nationaliteit een visumplicht ingevoerd, als reactie op het Nederlands besluit om een visumplicht in te stellen voor Surinaamse staatsburgers²⁴. Voor de in Nederland gevestigde Nederlanders van Surinaamse origine (dus ook voor de in artikel 5 lid 2 bedoelde personen) betekende deze visumplicht aanvankelijk geen beperking van het recht van onvoorwaardelijke toelating tot Suriname. Dit blijkt uit (niet gepubliceerde) interne instructies van de toenmalige Surinaamse minister van Buitenlandse Zaken opgenomen in een notitie van 19 december 1980²⁵. Daarin is onder meer vermeld dat aan Nederlanders van Surinaamse origine (in principe) altijd een visum zal worden verstrekt.²⁶
- Deze situatie verandert door de nadere regelgeving opgenomen in de Visuminstructie 1983²⁷. Hierin worden de volgende weigeringsgronden opgenomen voor het verstrekken van een visum: gronden ontleend aan maatregelen ter bescherming van de openbare orde en veiligheid, de goede zeden, de volksgezondheid en andere gewichtige redenen van algemeen belang. Uit de Visuminstructie van 1983 blijkt niet dat de in artikel 5 lid 2 van de Toescheidingsovereenkomst bedoelde Surinaamse Nederlanders uitgezonderd zijn van de toepassing van deze weigeringsgronden.
- Bij beschikking van de Minister van Buitenlandse Zaken van 27 januari 2005, no. 688, houdende wijziging van de Visuminstructie 1983²⁸ wordt als alternatief voor het visum een "afreisbewijs" geïntroduceerd. Aan vreemdelingen kan een afreisbewijs worden verstrekt. Het afreisbewijs wordt omschreven als feitelijk een meervoudige aanvraag voor visa geldig voor een periode van drie jaren. Het geeft de houder er van toestemming af te reizen naar Suriname zonder in het bezit te zijn van een visum. Wel dienen de kanselarij rechten voldaan te zijn voor de afreis naar Suriname. Ook hier is er geen verwijzing naar de categorie Surinaamse Nederlanders die vallen onder de werking van artikel 5 lid 2 Toescheidingsovereenkomst. Wel wordt bij de overwegingen die geleid hebben tot de invoering van voormelde beschikking gesteld dat "er behoefte is onder bepaalde groepen, met name bij vreemdelingen van Surinaamse origine, om zonder telkenmale een visum te moeten vragen op het consulaat te kunnen afreizen naar Suriname met een zogenaamde Visumkaart".

²³ Nader te noemen de Visumafschaffingsovereenkomst, Trb. 175, 139. Over de opschorting door Nederland zie Bijl.Hand.II 1979-1980, 16319, nr.1.

²⁴ Ahmadali 1998, p. 234 - 236

²⁵ Het betreft hier een telexbericht aan de Surinaamse Ambassade te Den Haag met daarin opgenomen instructies over hoe te handelen bij de visa aanvragen van Nederlanders van Surinaamse origine.

²⁶ Wel worden in de desbetreffende instructies de volgende voorwaarden gesteld voor het "altijd" verkrijgen van een visum: het doel moet zijn familie - of vriendenbezoek, er dient een aanvraagformulier te worden ingevuld, de geldigheidsduur van het visum is beperkt, er wordt een leges van Sf 10,- per persoon per visum per maand geheven.

²⁷ Staatsblad van de Republiek Suriname 1983, no. 68

²⁸ Staatsblad van de Republiek Suriname 2005, no. 9.

Schema: recht van onvoorwaardelijke toelating ten alle tijde

<i>Wet-en regelgeving</i>	<i>Periode</i>	<i>Implementatie art. 5 lid 2</i>	<i>Anderszins voorkeursbehandeling categorie art. 5 lid 2</i>
Visumafsch. overeenk. Toesch. overeenk.	1975-1980	Ja, geen visum vereist	
Interne richtlijnen Minister Buitenlandse Zaken	1980-1983	Neen	Ja, visumaanvraag vereist, afgifte in principe altijd
Visuminstructie 1983	1983-2005	Neen, toetsing visum aanvraag mede aan openbare orde criteria plus overige aspecten algemeen belang	Neen
Beschikking Minister Buitenlandse Zaken	1.2. 2005	Neen	Ja, vreemdelingen van Surinaamse origine kunnen een zgn. Visumkaart krijgen met een geldigheidsduur van drie jaar

2.2.2 Het recht om in Suriname in alle opzichten als Surinamer te worden behandeld

De Toescheidingsovereenkomst geeft in artikel 5 lid 2 aan de categorie Surinaamse Nederlanders die het recht van onvoorwaardelijke toelating tot Suriname hebben het bijzondere recht om gedurende het verblijf aldaar in alle opzichten als Surinamer te worden behandeld. Uit de toelichting op de Toescheidingsovereenkomst blijkt dat het in artikel 5 lid 2 gaat om "(...) het recht om gedurende het verblijf in Suriname in alle opzichten te worden behandeld als Surinaams staatsburger, zolang men dit staatsburgerschap nog niet heeft verworven"²⁹.

Hieronder wordt met name ingegaan op de vraag of en in welke mate in bepaalde wet- en regelgeving die enige relevantie hebben voor het artikel 5 lid 2 Surinaamse Nederlanders al dan niet implementatie is gegeven aan het bijzondere recht van "behandeling in alle opzichten als Surinamer".

Vreemdelingenrechtelijke aspecten

Suriname blijkt tot 1 januari 1986³⁰, nadat een persoon behorende tot de categorie artikel 5 lid 2 Surinaamse Nederlander was toegelaten, geen nadere voorwaarden te hebben gesteld met betrekking tot het verblijf.

²⁹ Bijl. Hand. II 1974-1975, 13467, nr. 1, p. 10-11.

³⁰ Dit is ook de datum waarop het optierecht voor de Surinaamse nationaliteit ex artikel 5 lid 1 van de Toescheidingsovereenkomst expireert.

Verblijf

Vanaf 1 januari 1986 wordt als grondslag voor hun verblijfsrechtelijke positie gehanteerd het Toelatingsbesluit 1938 (met daaropvolgende wijzigingen) en vanaf 15 januari 2005 de Vreemdelingenwet 1991. In beide wetgevingsproducten gelden als formele toewijzingsgronden bij de aanvraag van een verblijfsvergunning door een vreemdeling: de beschikking hebben over inkomsten en huisvesting en geen gevaar opleveren voor de openbare orde en de goede zeden.

In vergelijking tot andere categorieën vreemdelingen wordt voor vreemdelingen van Surinaamse origine, bij de afhandeling van een eerste verblijfsaanvraag, een soepel beleid gehanteerd: bij het ontbreken van een zelfstandige inkomstenbron wordt genoeg genomen met een garantstelling van een solvabel geachte derde persoon en bij de toetsing van het openbare orde-criterium wordt geen overlegging van een zgn. bewijs van goed gedrag vereist en vindt er geen doorverwijzing plaats naar de politie voor het opstarten van een antecedentenonderzoek.

De eerste verblijfsvergunning heeft een geldigheidsduur van twee jaar.

In artikel 1 aanhef en onder b van de Vreemdelingenwet 1991 wordt het begrip "vreemdeling" gedefinieerd als "ieder die niet Surinamer is in de zin van de 'Wet op Nationaliteit en het Ingezetenschap'³¹ en die niet op grond van een andere wettelijke regeling als Surinamer wordt behandeld". Dezelfde omschrijving van het begrip vreemdeling is terug te vinden in artikel 1 aanhef en onder e van het Staatsbesluit van 12 september 1995, ter uitvoering van diverse artikelen van de (Vreemdelingenwet 1991) het Vreemdelingenbesluit 1995³².

In de Memorie van Toelichting van de Vreemdelingenwet 1991 wordt vermeld dat "bij de omschrijving van het begrip "vreemdeling" niet alleen rekening is gehouden met het bepaalde in de "Wet op de Nationaliteit en het Ingezetenschap", maar ook met het feit dat er zich in Suriname personen kunnen bevinden die weliswaar (nog) niet de Surinaamse nationaliteit hebben, maar die met Surinamers zijn gelijkgesteld". Ook wordt daarin de Toescheidingsovereenkomst, "(...) voor zover het één en ander van toepassing is (...)", genoemd in de rij van "(...)". De belangrijkste thans geldende bepalingen (...)" wat betreft "(...) de rechtspositie van vreemdelingen (...)" in Suriname³³.

Alhoewel niet expliciet als zodanig verwoord lijkt het geen twijfel dat het begrip vreemdeling in artikel 1 van zowel de Vreemdelingenwet 1991 als het Vreemdelingenbesluit 1995 niet de in artikel 5 lid 2 van de Toescheidingsovereenkomst bedoelde personen omvat. Het vorenstaande rechtvaardigt de opvatting dat een ieder die Surinamer is in de zin van de wet op de Nationaliteit en het Ingezetenschap en een ieder die op grond van artikel 5 lid 2 van de Toescheidingsovereenkomst als Surinamer dient te worden behandeld, niet valt onder de werking van de Vreemdelingenwet 1991 en het daarbij behorende Vreemdelingenbesluit 1995.

³¹ O.g.v. art.18 van de Wet op de Nationaliteit en het Ingezetenschap is "vreemdeling" een ieder die niet de staat van Surinamer bezit.

³² Staatsblad van de Republiek Suriname 1995, no.85.

³³ Memorie van Toelichting , p. 41, 34-35.

Schema: verblijfsrecht

<i>Wet- en regelgeving</i>	<i>Periode</i>	<i>Implementatie art. 5 lid 2</i>	<i>Anderszins voorkeursbehandeling categorie art. 5 lid 2</i>
Toescheidingsovereenkomst	25.11.75 - 1.1.86	Ja, in uitvoeringspraktijk geen nadere verblijfsvoorwaarden na binnenkomst	
Toelatingsbesluit 1938 met daarop volgende wijzigingen	1.1.86-15.12005	Neen	Ja, soepele toepassing van inkomstenvereiste en toetsing openbare orde criterium
Beschikking Minister Justitie en Politie d.d. 31.5.2004	1.6.2004	Neen	Ja, idem als hierboven
Vreemdelingenwet 1991	15.1.2005-	Ja, impliciet door in wetgeving en uitvoeringsbesluit bij omschrijving van het begrip "vreemdeling" een persoon uit te sluiten die op grond van andere wettelijke regeling als Surinamer dient te worden behandeld. Neen, in uitvoeringspraktijk	Ja, idem als hierboven

Registratie

Bij Decreet van 9 juli 1982, houdende regelen met betrekking tot het verblijf van vreemdelingen in Suriname³⁴ wordt een registratieplicht ingesteld voor vreemdelingen, "die na 25 november 1975 overeenkomstig de bepalingen van het Surinaamse Toelatingsbesluit zijn toegelaten, alsmede voor vreemdelingen voor wie volgens deze bepalingen een vergunning vereist is." In de Nota van Toelichting wordt gesteld dat de registratieplicht geldt voor "alle vreemdelingen, die na 1975 in Suriname verblijven, ongeacht of zij in het bezit zijn van een toelatingsvergunning." Binnen een week na aankomst in Suriname dient de bezoekende vreemdeling zich te doen registreren bij het Hoofd van de Vreemdelingendienst te Paramaribo.

In artikel 1 lid 2 van het Decreet wordt een omschrijving gegeven van het begrip vreemdeling: "Ieder die niet Surinamer is in de zin van de Wet op de Nationaliteit en het ingezetenschap en die niet op grond van een andere wettelijke regeling als Surinamer wordt behandeld." Alhoewel de gelijke behandeling gebaseerd op artikel 5 lid 2 van de Toescheidingsovereenkomst niet specifiek wordt genoemd mag worden aangenomen dat met "een andere wettelijke regeling" de Toescheidingsovereenkomst bedoeld wordt. In artikel 37 lid 1 van het Vreemdelingenbesluit 1995 worden vreemdelingen die voor een verblijf van ten hoogste drie maanden naar Suriname zijn gekomen verplicht gesteld om zich binnen een door de minister te bepalen termijn

³⁴ Decreet C-68, Staatsblad Republiek Suriname, 1982, No. 107.

welke op tenminste acht dagen na binnenkomst wordt gesteld zich in persoon aan te melden bij het hoofd van de plaatselijke politie. Hierboven is reeds aangegeven dat de artikel 5 lid 2 categorie Surinaamse Nederlanders niet vallen onder de omschrijving van het begrip "vreemdeling" in artikel 1 van het Vreemdelingenbesluit. De uitvoeringspraktijk op dit vlak laat het volgende beeld zien:

tot 1 januari 1986 was de categorie artikel 5 lid 2 Surinaamse Nederlander vrijgesteld van een meldingsplicht na binnenkomst in Suriname. In geval van een lang verblijf in Suriname behoefden zij zich alleen maar te doen inschrijven in het bevolkingsregister van hun verblijfplaats³⁵. Vanaf 1 januari 1986³⁶ moeten ook Surinaamse Nederlanders die behoren tot de categorie van artikel 5 lid 2 van de Toescheidingsovereenkomst voldoen aan de registratieplicht voor vreemdelingen.

Schema: registratieplicht

<i>Wet- en regelgeving</i>	<i>Periode</i>	<i>Implementatie art. 5 lid 2</i>	<i>Anderszins voorkeursbehandeling categorie artikel 5 lid 2</i>
Toescheidings-overeenk.	25.11.75-1.1.86	Ja, geen registratieplicht na binnenkomst	
Decreet 9 juli 1982	9.7.82-15.1.2005	Ja, impliciet door bij omschrijving van het begrip "vreemdeling" een persoon uit te sluiten die op grond van andere wettelijke regeling als Surinamer dient te worden behandeld Neen, in uitvoeringspraktijk vanaf 1986	
Vreemdelingenwet 1991	15.1.2005	Ja, impliciet door bij begripsomschrijving vreemdeling persoon uit te sluiten die op grond van andere wettelijke regeling als Surinamer dient te worden behandeld Neen, in uitvoeringspraktijk	

Grondwettelijke criteria nationaliteit en ingezetenschap

Er zijn diverse bepalingen in de Grondwet van Suriname waarin het bezit van de Surinaamse nationaliteit al dan niet gecombineerd met het ingezetenschap van Suriname als aanknopingsvereiste geldt voor de uitoefening van bepaalde rechten en

³⁵ Zie ook Haarmans 1988, p.89.

³⁶ Een verklaring voor de keuze van het tijdstip van 1 januari 1986 wordt in de Memorie van Toelichting niet gegeven. Naderhand is van Surinaamse zijde, bij de onderhandelingen met Nederland over de problematiek van verkrijging van de Surinaamse nationaliteit van rechtswege bij woonplaats in Suriname gedurende twee jaar, het standpunt verwoord dat op die datum niet alleen het eerste lid maar ook het gehele tweede lid van art.5 is geëxpireerd; zie uitvoeriger onder par.2.3.

voor de benoembaarheid in openbare ambten. Hieronder volgt een niet limitatieve opsomming van enkele in dit verband relevante bepalingen:

Kiesrecht

De Grondwet regelt het passieve en het actieve kiesrecht in de artikelen 57 t/m 59. Nadere regelgeving is opgenomen in de Kiesregeling³⁷.

Zowel artikel 57 van de Grondwet als artikel 3 van de Kiesregeling stellen als eis voor de kiesgerechtigden bij de verkiezing van de leden van de Nationale Assemblée dat zij ingezetenen van Suriname zijn en de Surinaamse nationaliteit bezitten. Deze eisen worden ook gesteld voor de verkiesbaarheid in artikel 59 van de Grondwet. Als aanvullende eis om gekozen te worden tot lid van de nationale Assemblée bepaalt artikel 61 lid 2 van de Grondwet dat de kandidaat in het desbetreffende district dient te wonen en aldaar hoofd- of werkelijk verblijf moet hebben gedurende twee jaar voorafgaand aan de verkiezingen.

Verkiezing tot President of Vice-President

Artikel 92 Grondwet geeft een opsomming van de voorwaarden waaraan een kandidaat moet voldoen om tot president of Vice-President gekozen te worden. Een van de vereisten is dat de kandidaat de Surinaamse nationaliteit dient te bezitten. In artikel 92 lid 2 Grondwet wordt als bijkomende voorwaarde gesteld dat de kandidaat tenminste zes jaren woonplaats en hoofd- of werkelijk verblijf in Suriname heeft gehad.

Benoembaarheid in openbare ambten

Het uitgangspunt in de Grondwet is dat de wet regelt wie Surinamer is en dat alle Surinamers op gelijke voet benoembaar zijn in openbare ambten. Ook is de bepaling opgenomen dat de wet vaststelt in welke openbare ambten vreemdelingen kunnen worden benoemd³⁸.

In 1981 wordt de uitvoeringswetgeving gerealiseerd met de inwerkingtreding van het Decreet van 29 oktober 1981, regelende de benoembaarheid van vreemdelingen in openbare ambten³⁹. In het eerste lid van artikel 1 van het decreet wordt een opsomming gegeven van de openbare ambten die toegankelijk zijn voor vreemdelingen. Het betreft de volgende ambten:

- ambtenaar in burgerlijke dienst, met uitzondering van directeur of onderdirecteur van een departement, secretaris van een minister of een onderminister, ambtenaar van politie, penitentiair ambtenaar, ambtenaar bij de dienst van invoerrechten en accijnzen alsmede andere, bij Staatsbesluit nader aan te wijzen ambten die van bijzonder belang voor de rechtsorde en/of de staatsveiligheid zijn te achten;
- consul en consulaire agent, tolk, bediende en overig kanselarijpersoneel bij ambassades, consulaten-generaal en consulaten.

In de Nota van Toelichting op dit decreet wordt expliciet vermeld, dat een overgangsregeling is getroffen om "(...) te voorkomen, dat de regeling onrechtvaardig zou werken ten aanzien van personen in Surinaamse dienst, die met toepassing van de Toescheidingsovereenkomst inzake nationaliteiten de Nederlandse nationaliteit

³⁷ Staatsblad van de Republiek Suriname 1987 no. 62, geldende tekst S.B. 1987 no. 73, zoals laatstelijk gewijzigd bij S.B. 1987 no. 84.

³⁸ Artikel 3 lid 1, lid 4 en lid 5 Grondwet 1987.

³⁹ Decreet C56, Staatsblad van de Republiek Suriname 1981, No. 164 (het zgn. Decreet Benoembaarheid Vreemdelingen).

hebben behouden of herkregen (...)"'. De overgangsregeling houdt in dat voor zover deze personen op het tijdstip van inwerkingtreding van het decreet een voor vreemdelingen uitgesloten openbaar ambt bekleden op basis van een arbeidsovereenkomst, zij daarin slechts kunnen worden gehandhaafd, totdat de bestaande arbeidsovereenkomst is geëxpireerd. Hebben zij reeds de status van ambtenaar dan is handhaving in de desbetreffende openbare ambt alleen mogelijk indien zij binnen zes maanden volgens de wet zijn genaturaliseerd.

Schema: benoembaarheid openbare ambten

Wet - en regelgeving	Periode	Implementatie art. 5 lid 2	Anderszins voorkeursbehandeling
Grondwet	1975-1987 1987-heden	Neen	
Decreet 29.10.1981	1981-heden	Neen, categorie art. 5 lid 2 personen die reeds een voor vreemdelingen niet toegankelijke functie in vaste dienst bekleedden, dienden binnen 6 maanden Surinaamse nationaliteit aan te nemen	Neen, toegankelijkheid is hetzelfde als voor willekeurige vreemdelingen

Uitlevering

- In artikel 2 van de Surinaamse Grondwet van 1975⁴⁰ wordt bepaald dat de wet regels vaststelt omtrent de uitlevering van vreemdelingen en dat de uitlevering slechts kan geschieden bij verdrag. Deze bepalingen keren terug in artikel 2 van de Grondwet van 1987⁴¹.
- Tot 1983 was in Suriname van toepassing het Surinaamse Uitleveringsbesluit van 1926⁴². Bij decreet van 10 juni 1983 treedt in werking "de nieuwe regelen betreffende uitlevering en andere vormen van internationale rechtshulp in strafzaken (Decreet inzake uitlevering)"⁴³. In beide wetgevingsprodukten is opgenomen een absoluut verbod van uitlevering van eigen staatsburgers aan andere staten⁴⁴.

In het Decreet inzake uitlevering wordt een omschrijving gegeven van het begrip "vreemdeling". In artikel 1 aanhef en onder d wordt hieronder verstaan: "ieder die niet Surinamer is in de zin van de Wet op de nationaliteit en het ingezetenschap en die niet op grond van een andere wettelijke regeling als Surinamer wordt behandeld".

Welke "de andere wettelijke regeling" is wordt in de Memorie van Toelichting behorende bij het Decreet inzake uitlevering niet nader vermeld.

⁴⁰ Staatsblad van de Republiek Suriname 1975, no.2.

⁴¹ Staatsblad van de Republiek Suriname 1987, no.16.

⁴² Gouvernementsblad 1926, no.103; naderhand gewijzigd, zie Gouvernementsblad 1966, no.65.

⁴³ Decreet C-75, Staatsblad van de Republiek Suriname 1983, no.52.

⁴⁴ Zie art.2 lid 2 van het Decreet C-75: "Surinamers worden niet uitgeleverd." In de Memorie van Toelichting (p.32) wordt dit verbod nog eens expliciet verwoord: "(...) de uitlevering van eigen onderdanen (...) is niet toelaatbaar." Zie uitvoerig Swart in NJB 12 december 1997, afl.45/46, p.2052.

Deze definiëring van het begrip "vreemdeling" in het Decreet inzake uitlevering komt ook voor in het Decreet Werkvergunning Vreemdelingen en de Surinaamse Vreemdelingenwet van 1991. Voor de toepassing van deze beide wetgevingsprodukten worden personen die niet de Surinaamse nationaliteit bezitten maar die vallen onder de werking van artikel 5 lid 2 van de Toescheidingsovereenkomst gelijkgesteld met Surinamers.

Indien van deze constatering wordt uitgegaan dan kan het standpunt worden ingenomen dat de categorie personen die vallen onder de werking van artikel 5 lid 2 van de Toescheidingsovereenkomst tijdens hun verblijf in Suriname op gelijke voet als Surinaamse staatsburgers niet uitgeleverd kunnen worden aan andere staten ⁴⁵.

Schema: uitlevering

<i>Wet- en regelgeving</i>	<i>Periode</i>	<i>Implementatie art. 5 lid 2</i>	<i>Anderszins voorkeursbehandeling categorie artikel 5 lid 2</i>
Surinaamse Uitleveringsbesluit van 1926	25.11.75-1.1.83		
Decreet inzake uitlevering	1.1.83-heden	Ja, impliciet door bij omschrijving van het begrip vreemdeling uit te sluiten een persoon die op grond van andere wettelijke regeling als Surinamer dient te worden behandeld	

Arbeidsmarkt / economische activiteiten

Werkvergunning

- In het Decreet Werkvergunning Vreemdelingen van 24 oktober 1981⁴⁶ worden regels vastgesteld met betrekking tot het verrichten van arbeid door vreemdelingen "(...) in verband met de regulering van het aantal buitenlandse arbeiders op de Surinaamse arbeidsmarkt." In artikel van het decreet wordt het een werkgever verboden een vreemdeling arbeid te doen verrichten zonder vergunning van de Directeur van het departement van Arbeid. De vraag is nu of het bezit van een werkvergunning ook vereist is voor Nederlanders van Surinaamse afkomst die aanspraak maken op de bijzondere behandeling van artikel 5 lid 2 van de Toescheidingsovereenkomst. Het decreet geeft daar niet expliciet een antwoord op. In het eerste lid onder sub a wordt namelijk het begrip vreemdeling omschreven als "ieder die niet Surinamer is in de zin van de Wet op de nationaliteit en het ingezetenschap en die niet op grond van een andere wettelijke regeling als Surinamer wordt behandeld." Ook bij deze regelgeving ontbreekt een directe verwijzing naar de categorie artikel 5 lid 2 Surinaamse Nederlanders die aanspraak maakt op "behandeling in alle opzichten als Surinamer" en daarom ontheven zouden moeten zijn van het vereiste van het bezitten van een werkvergunning. In artikel 2 aanhef en

⁴⁵ Tenzij met een derde staat bij verdrag anders is overeengekomen.

⁴⁶ Decreet E-26, Staatsblad van de Republiek Suriname 1981, no. 166.

onder a wordt echter het decreet niet van toepassing verklaard, onder meer voor "personen vreemdelingen van wie ingevolge bepalingen, vastgesteld bij overeenkomst met andere mogendheden (...) een werkvergunning niet mag worden verlangd". Dit laatste zou uitgelegd kunnen worden als een vertaling van het recht op gelijke behandeling, opgenomen in artikel 5 lid 2 van de Toescheidingsovereenkomst.

- De toepassing van het decreet Werkvergunning Vreemdelingen ten aanzien van personen van Surinaamse origine met de Nederlandse nationaliteit die terugkeerden naar Suriname leverde kennelijk problemen op bij de uitvoerende instanties. Vanwege "(...) de gebleken noodzaak om op korte termijn beleidsinstructies te geven aan het Hoofd van het Bureau Werkvergunning Vreemdelingen in verband met de aanwijzing van groepen vreemdelingen voor wie geen vergunning is vereist (...)" besluit de Minister van Arbeid en Volksgezondheid⁴⁷ dat vanaf 1 november 1983 een werkvergunning als bedoeld in artikel 3 van het Decreet 'Werkvergunning Vreemdelingen' niet is vereist voor onder meer: vreemdelingen die gehuwd zijn met een Surinaamse partner; remigranten van Surinaamse origine met buitenlandse nationaliteit, met hun gezin, als bedoeld in artikel 5 van de Toescheidingsovereenkomst inzake nationaliteiten tussen de Republiek Suriname en het Koninkrijk der Nederlanden en artikel 2 onder a. van de 'Wet op de Nationaliteit en het Ingezetenschap'.

Schema: werkvergunning

<i>Wet- en regelgeving</i>	<i>Periode</i>	<i>Implementatie art. 5 lid 2</i>	<i>Anderszins voorkeursbehandeling categorie artikel 5 lid 2 in uitvoeringspraktijk</i>
Toescheidingsovereenk	25.11.75-1.1.82	Ja	
Decreet Werkvergunning Vreemdelingen d.d 24.10.81	1.1.82-1.11.83	Ja, impliciet door bij omschrijving van het begrip "vreemdeling" persoon uit te sluiten die op grond van andere wettelijke regeling als Surinamer dient te worden behandeld	
Beschikking minister van Arbeid 13.10.83	1.11.83-heden	Ja, expliciet door met verwijzing naar artikel 5 lid 2 Toescheidingsovereenkomst art. 5 lid 2 Surinaamse Nederlanders uit te zonderen van vereiste arbeidsvergunning	

⁴⁷ Beschikking van 13 oktober 1983, No.5333, Staatsblad van de Republiek Suriname 1981, no. 162.

Bedrijfs- en handelsvergunning

In de wet - en regelgeving voor de verstrekking van een vergunning om een bedrijf uit te oefenen is er geen bijzondere positie toegekend aan de artikel 5 lid 2 Surinaamse Nederlanders. Zij dienen net als overige vreemdelingen (met uitzondering van onderdanen van Caricom-staten) op het moment dat zij een bedrijfsvergunning aanvragen een toelatingsverzoek te hebben ingediend bij de Vreemdelingendienst. Ook dienen zij zich al ingeschreven te hebben bij het Centraal Bureau Burgerzaken. Voor het verkrijgen van een Handelsvergunning geldt een registratieplicht bij de Kamer van Koophandel. Daarnaast dienen zij als alle overige vreemdelingen voor het verkrijgen van een deviezenvergunning een bewijs van ingezetenschap te overleggen.⁴⁸

Grondhuur

Suriname kent twee vormen van eigendomstitels voor gronduitgifte: Gronden uitgegeven in eigendom krachtens het Burgerlijk Wetboek enerzijds en gronden die in allodiale eigendom en erfelijk bezit zijn uitgegeven anderzijds. Beide vormen van eigendom waren geruime tijd de enige titels die voor verwerving door een niet-ingezetene van Suriname in aanmerking kwamen⁴⁹

In 1982 is een afzonderlijke titel voor gronduitgifte geïntroduceerd namelijk grondhuur van domeingrond. Vereisten voor grondhuur zijn onder meer zowel het ingezetenschap van Suriname als het in het bezit zijn van de Surinaamse nationaliteit.

In het Decreet van 15 juni 1982, houdende vaststelling van algemene beginselen inzake het Grondbeleid⁵⁰, is als domein van de Staat omschreven "alle grond waarop niet door anderen recht van eigendom wordt bewezen". Conform de in dit decreet opgenomen uitgangspunten geschiedt de uitgifte van domeingrond onder de zakelijke titel van grondhuur. Het recht van grondhuur was tot voor kort de enige titel op grond waarvan domeingrond kan worden afgestaan.

In het Decreet van 15 juni 1982, houdende regelen met betrekking tot de uitgifte van domeingrond⁵¹, is als hoofdregel opgenomen dat slechts "Surinamers, die in Suriname woonachtig zijn" het recht hebben om domeingrond te verkrijgen. Aan "anderen" kan evenwel met toestemming van de Raad van Ministers, domeingrond worden afgestaan. In de Memorie van Toelichting van deze wetgevingsproducten is er geen nadere verwijzing in de zin van gelijkstelling van de categorie "artikel 5 lid 2 Surinaamse Nederlanders" met "Surinamers".

Wel wordt in de Memorie van Toelichting van de Wet van 28 januari 2003, houdende nadere wijziging van het "Decreet Beginselen Grondbeleid"⁵², aangegeven dat in een situatie waarbij de oorspronkelijke grondhuurder (Surinamer) komt te overlijden terwijl zijn kinderen Nederlanders zijn de grondhuur wordt gecontinueerd. In dezelfde wet wordt het mogelijk gemaakt om onder bepaalde voorwaarden domeingrond in eigendom overgedragen te krijgen van de Staat. In de Memorie van Toelichting wordt aldus gesteld: "Niet kan worden ingezien waarom vreemdelingen geen eigendomsrechten mogen verwerven in

⁴⁸ Deze informatie is recent verkregen van mr. A. Jadoenathmisier, wnd. Hoofd afdeling bedrijfsvergunningen van het ministerie van Justitie en Politie

⁴⁹ Zie ook mr. C. Jadnanansing, Het aankopen van onroerend goed door niet-ingezetenen in Suriname, in "Surinaamse Ondernemers", 2004

⁵⁰ Staatsblad van de Republiek Suriname 1982, no. 10

⁵¹ Staatsblad van de Republiek Suriname 1982, no. 11

⁵² Staatsblad van de Republiek Suriname 2003, no. 8

Suriname. Vandaar dat het in deze wet niet verboden is aan vreemdelingen domeingrond te verkopen”.

Schema: grondhuur

<i>Wet- en regelgeving</i>	<i>Periode</i>	<i>Implementatie art. 5 lid 2</i>	<i>Anderszins betrokkenheid categorie artikel 5 lid 2 in uitvoeringspraktijk</i>
Toescheidingsovereenkomst	25.11.75-1.7.82	Onduidelijk, geen uitvoeringsregeling	
Decreet Uitgifte Domein- grond d.d.15.6.182	1.7.82-27.2.2003	Neen, hoofdregel uitgifte grondhuur domeingrond is slechts mogelijk voor in Suriname gevestigde Surinamers.	
Wet van 28 januari 2003	27.2.2003-heden	Neen, hoofdregel uitgifte grondhuur domeingrond slechts mogelijk voor in Suriname gevestigde Surinamers.	Verwerving eigendomsrecht als vreemdeling mogelijk van domeingrond mogelijk Continuering grondhuur van domeingrond als erfgenaam (vreemdelingen) mogelijk

2.3 Surinaamse nationaliteit van rechtswege bij tweejarig verblijf in Suriname

De Toescheidingsovereenkomst kent in artikel 5 een regeling ter verkrijging van de Surinaamse nationaliteit van rechtswege op een tijdstip na de soevereiniteitsoverdracht van Suriname. Artikel 5 lid 2 verwijst naar de in artikel 5 lid 1 genoemde personen. Zij kunnen vanwege hun nauwe banden met Suriname, van rechtswege de Surinaamse nationaliteit verkrijgen indien zij gedurende twee jaren in Suriname hetzij woonplaats hetzij werkelijk verblijf hebben. Deze wijze van verkrijging van de Surinaamse nationaliteit is geformuleerd in hetzelfde artikellid waarin de bijzondere rechten worden toegekend. In de toelichting op het ontwerp van de Toescheidingsovereenkomst wordt het volgende gesteld: "(...) de termijn van twee jaar biedt de gelegenheid om zonder dat daarvan het verlies van het Nederlandschap het gevolg is, gedurende een beperkte tijd de mogelijkheden tot blijvende vestiging te onderzoeken"⁵³. Ook tijdens de plenaire behandeling in de Tweede Kamer kwalificeert staatssecretaris Zeevalking artikel 5 lid 2 van de Toescheidingsovereenkomst als "een remigratiebepaling"⁵⁴.

Hieronder wordt ingegaan op de volgende aspecten die betrekking hebben op artikel 5 lid 2: de kring van personen, en de uitlegproblematiek tussen de verdragspartijen over de werkingsduur.

De kring van personen

In het tweede lid van artikel 5 wordt naar het eerste lid verwezen om de kring van personen vast te stellen die van rechtswege de Surinaamse nationaliteit kunnen verkrijgen bij hetzij woonplaats hetzij werkelijk verblijf gedurende twee jaar in Suriname.

Met betrekking tot de afbakening van de kring van personen is de vraag aan de orde geweest of de betrokkene meerderjarig dient te zijn op het tijdstip van inwerking-treding van Toescheidingsovereenkomst of op het tijdstip waarop de tweejaarstermijn van het verblijf in Suriname is verstreken. In de uitvoeringspraktijk hebben de verdragspartijen gekozen voor de eerste, beperkte, uitleg⁵⁵. Dit betekent dat personen die op 25 november 1975 minderjarig waren en die buiten Suriname woonplaats hadden niet naderhand bij een tweejarig verblijf in Suriname de Surinaamse nationaliteit hebben verkregen.

Wijzigingsprotocol 1994

Vanaf 1 januari 1986 werden personen uit de categorie artikel 5 lid 2 Surinaamse Nederlanders geconfronteerd met het verschijnsel van staatloosheid de facto: na een verblijf van twee jaar in Suriname ontvingen zij het bericht van de Nederlandse ambassade dat zij het Nederlandse paspoort dienden in te leveren omdat door toepassing van artikel 5 lid 2 van de Toescheidingsovereenkomst de Surinaamse nationaliteit van rechtswege was verkregen met als gevolg verlies van het Nederlandschap. Vervolgens werden zij geconfronteerd met een weigerachtige houding van de Surinaamse autoriteiten om een Surinaams paspoort te verstrekken, omdat

⁵³ Bijl.Hand.II 1974-1975, 13467, nr.1, p.1.

⁵⁴ Hand.II 1975-1976, p.600.

⁵⁵ Ahmadali 1998, p. 196-197.

aan die kant men kennelijk niet wenste te erkennen dat de Surinaamse nationaliteit was verkregen.

Er was niet alleen sprake van divergerende opvattingen tussen de verdragspartijen maar ook de rechterlijke instanties in Nederland en in Suriname kwamen niet tot gelijklopende oordelen.

Uiteindelijk komt op 14 november 1994 het Protocol ter wijziging van de Toescheidingsovereenkomst⁵⁶ tot stand.. Artikel 1 van het Protocol luidt als volgt:

1. In artikel 5, tweede lid, van de Toescheidingsovereenkomst vervalt de zin: "Zij verkrijgen van rechtswege de Surinaamse nationaliteit, indien zij gedurende twee jaren in de Republiek Suriname hetzij woonplaats, hetzij werkelijk verblijf hebben."
2. Het bepaalde in artikel 1, eerste lid, van dit Protocol werkt terug tot 1 januari 1986.

⁵⁶ Trb.1994, 280.

3 Verschil in uitleg bij invulling bijzondere band

3.1 Divergerende opvattingen verdragspartijen

Al kort na de onafhankelijkheid van Suriname komen de aanspraken op “onvoorwaardelijke toelating te allen tijde” en “het recht op een behandeling in alle opzichten als Surinamer” onder druk te staan. Op meerdere momenten is vanuit de Tweede Kamer aandacht van de regering gevraagd voor de neiging c.q. intenties aan Surinaamse zijde om artikel 5 lid 2 restrictief te interpreteren. Dit is onder meer het geval in 1982. Vanuit de CDA fractie stelt het lid Krayenbrink over dit onderwerp schriftelijke vragen aan de minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid en de staatssecretaris van Binnenlandse Zaken. Hij wil onder meer weten of het waar is dat de Surinaamse regering onlangs heeft besloten tot een nadere interpretatie van artikel 5, lid 2, van Toescheidingsovereenkomst? De bewindslieden bevestigen dat de Surinaamse regering inderdaad heeft gevraagd of de Nederlandse autoriteiten kunnen instemmen met een restrictieve interpretatie van artikel 5 lid 2⁵⁷. Via het diplomatieke verkeer wordt in september 1982 door de Surinaamse regering een nota verzonden naar de Nederlandse regering waarin het volgende standpunt is verwoord: "Naar de mening van de Surinaamse autoriteiten dient artikel 5 lid 2 zodanig geïnterpreteerd te worden dat de rechten van de daarin genoemde Nederlanders niet onbeperkt zijn. De rechten kunnen beperkt worden in het belang van de nationale veiligheid, de openbare orde en veiligheid en ter bescherming van de volksgezondheid en de goede zeden". Opmerkelijk is het dat de argumenten waarop deze restrictieve uitleg gebaseerd is niet worden vermeld. De Nederlandse regering reageert op 12 oktober 1982 als volgt: "De Nederlandse autoriteiten zijn van mening dat de onder artikel 4 sub b van de Toescheidingsovereenkomst beschreven groepen alsmede alle meerderjarige Nederlanders die in Suriname zijn geboren het onbeperkte recht hebben te allen tijde tot de Republiek Suriname te worden toegelaten. De tekst van artikel 5 lid 2 van de Toescheidingsovereenkomst is terzake duidelijk en niet voor enige andere interpretatie vatbaar"⁵⁸.

In 1985 wordt de onvrede aan Surinaamse zijde over artikel 5 lid 2 van de Toescheidingsovereenkomst in een persbericht van de Directeur van het Surinaamse ministerie van Buitenlandse Zaken als volgt verwoord: "In het recente verleden is in de sfeer van de toen bestaande normale betrekkingen met Nederland bij herhaling en met klem onder de aandacht van Nederland gebracht, dat de in 1975 gesloten Toescheidingsovereenkomst bepalingen bevat die curieus zijn in het verkeer tussen beide volkeren. Zo geeft artikel 5 lid 2 aan Nederlanders van Surinaamse origine 'het recht om te allen tijde tot Suriname te worden toegelaten', terwijl ze na een verblijf van twee jaren in de Republiek Suriname automatisch de Surinaamse nationaliteit verwerven. Van Surinaamse zijde is met nadruk als uitgangspunt gehanteerd dat deze

⁵⁷ Aanhangsel Hand.II 1982-1983, p.231.

⁵⁸ Geciteerd uit de notitie "Agendapunten voor de half-jaarlijkse Surinaamse-Nederlandse besprekingen inzake personenverkeer en remigratie" van de Surinaamse onderhandelingsdelegatie. Deze besprekingen zouden plaatsvinden van 15 tot 19 november 1982 te den Haag maar werden destijds uitgesteld. Na de gebeurtenissen van 8 december 1982 in Paramaribo, waarbij 15 politieke tegenstanders van het regime werden doodgeschoten, heeft Nederland het halfjaarlijks overleg gebaseerd op de Overeenkomst van 1981 tussen beide landen opgeschort (zie Staatscourant van 20 december 1982, nr.245, p.1 en Bijl.Hand.II 1982-1983, 17723, nr.1). Ook na het ongedaan maken van de opschorting in 1988 (Bijl.Hand.II 1987-1988, 20361, nr.4, p.3 en nr.6) heeft er geen hervatting van het halfjaarlijks overleg plaatsgevonden.

verdragsmatig overeengekomen "onvoorwaardelijke toelating" haar begrenzing vindt in de bescherming van goede zeden, de openbare orde, de volksgezondheid en de staatsveiligheid"⁵⁹.

Het betrof hier een reactie van Surinaamse zijde op een persbericht van de Nederlandse ambassade te Paramaribo, opgenomen in het Surinaamse Dagblad "De Ware Tijd" van 16 oktober 1985, onder de kop "Toescheidingsovereenkomst blijft van kracht". Daarin wordt van Nederlandse zijde het standpunt verwoord dat slechts de mogelijkheid om te opteren voor de Surinaamse nationaliteit ex artikel 5 lid 1 van de Toescheidingsovereenkomst komt te vervallen maar dat alle overige bepalingen onverkort van kracht blijven.⁶⁰

Ook de aanspraak op "de behandeling in alle opzichten als Surinamer" is in de Tweede Kamer aan de orde geweest. Kritische kanttekeningen werden geplaatst over de Surinaamse intentie om deze verdragsverplichting na te komen. Aanleiding daarvoor is geweest de in 1976 door de toenmalige Surinaamse premier Arron geventileerde mening "(...) inzake het bestaan van twee soorten Surinamers, namelijk zij die in Suriname wonen en zij die er niet wonen doch slechts geboren zijn." Minister Pronk van Ontwikkelingssamenwerking reageert hierop als volgt: "In dit verband wil ik opmerken dat, zoals hierboven reeds is gesteld, de Toescheidingsovereenkomst het onvervreembare recht garandeert van Surinamers en Surinaamse Nederlanders om te allen tijde naar Suriname terug te keren. Suriname is volgens de bestaande regeling verplicht terugkeerders geen andere behandeling te doen ondergaan dan degenen die in Suriname zijn gebleven. Wellicht ten overvloede teken ik hierbij aan dat de Nederlandse regering onverkort vasthoudt aan de inhoud van de Toescheidingsovereenkomst op dit punt"⁶¹. Dit was niet de enige keer dat bezorgdheid bleek aan Nederlandse zijde over de bereidheid van Suriname om deze verdragsverplichting na te komen. Tijdens de besprekingen tussen Suriname en Nederland in 1982 over personenverkeer en remigratie wordt door de Nederlandse delegatie " (...) ernstige bedenkingen geuit tegen de eis dat een remigrant de Surinaamse nationaliteit moet bezitten om in aanmerking te komen voor een volkswoning, de verwerving van grond, een lening bij een bank, een vergunning voor de uitoefening van een bedrijf"⁶².

⁵⁹ Gepubliceerd in het Surinaamse Dagblad "De West" van 18 oktober 1985 onder de kop "Standpunt van Suriname Suriname inzake Toescheidingsovereenkomst met Suriname".

⁶⁰ Gepubliceerd in het Surinaamse Dagblad "De Ware Tijd" van 16 oktober 1985.

⁶¹ Bijl.Hand.II 1975-1976, 13254, nr.16, p.2.

⁶² Conclusies van besprekingen tussen Suriname en Nederland inzake Personenverkeer en Remigratie, Paramaribo 1 t/m 4 februari 1982, p.14-15.

januari 1986 uitdrukkelijk hun wil daartoe te kennen te geven. Aangezien zij nauwe banden met Suriname hebben, wordt hun in lid 2 het recht gegeven, ook wanneer zij geen gebruik hebben gemaakt van het in het eerste lid bedoelde optierecht, als Nederlander in Suriname te worden toegelaten. Indien zij zich daar vestigen verkrijgen zij van rechtswege de Surinaamse nationaliteit, zodra zij daar tenminste twee jaar hebben gewoond".

- De regeling opgenomen in artikel 5 lid 3. Daarin wordt aan de echtgenoten en de voor het jaar 2001 geboren kinderen van de in lid 1 bedoelde personen op de voet van lid 2 eveneens het recht van onvoorwaardelijke toelating tot Suriname. Het Nederlandse standpunt is dat het derde lid van artikel 5 ongetwijfeld tot het jaar 2001 van kracht blijft "(...), niettegenstaande in dit lid dezelfde verwijzing naar lid 1 van artikel 5 plaatsvindt als in lid 2"

Suriname

Door Suriname werd het standpunt ingenomen dat conform artikel 5 lid 1 vanaf 1 januari 1986 ook artikel 5 lid 2 geheel buiten werking is. Deze opvatting werd gebaseerd op de uitleg van de samenhang in de toelichting bij het eerste en het tweede lid van artikel 5. Samenvattend is de redenering als volgt:

- De *van rechtswege* verkrijging van de Surinaamse nationaliteit op grond van artikel 5 lid 2 moet ook worden beschouwd als *vrijwillige* verkrijging van de Surinaamse nationaliteit. Deze "optie" kan de betrokkene doen "(...) door twee aaneengesloten jaren in Suriname woonplaats of werkelijk verblijf te hebben om de mogelijkheden tot blijvende vestiging te onderzoeken. Op grond van dit onderzoek kan de beslissing positief of negatief uitvallen hetgeen beide landen hebben te aanvaarden en te respecteren. Bij positief resultaat is de in artikel 5 lid 2 genoemde persoon, Surinamer geworden. Bij negatieve uitkomst blijft hij Nederlander. Een stilzwijgende wijze van aanvaarding van het Surinamerschap die door uitdrukkelijk van het tegendeel te doen blijken wegvalt".
- Nu zowel het eerste als het tweede lid van artikel 5 een keuze inhouden voor verkrijging van de Surinaamse nationaliteit geldt de in het eerste lid genoemde termijn tot 1 januari 1986 ook voor het tweede lid van artikel. De band die de persoon geacht werd met Suriname te hebben om die keuze te maken is gesteld op 10 jaar .
- De zinsnede "te allen tijde" in artikel 5 lid 2 is derhalve beperkt tot 1 januari 1986. Tot deze datum diende Suriname de betrokken personen niets in de weg te leggen om daar binnen te komen om al dan niet tot een verantwoorde keuze te komen. Ten onrechte verstaat Nederland onder 'te allen tijde' 'te eeuwigden tijde', dus eigenlijk tot er nog een persoon in leven is die van artikel 5 lid 2 gebruik zou kunnen maken. Deze strekking zou tenminste uit de toelichting moeten blijken dan alleen uit het begrip 'te allen tijde'" ⁶⁴.

⁶⁴ Dit standpunt is verwoord in een notitie van 9 februari 1989 welke van Surinaamse zijde is ingebracht tijdens het ambtelijk overleg tussen de beide landen in 1989 te Paramaribo.

Schema: verschil in opvatting verdragspartijen over werkingsduur en rechthebbenden

	Nederland	Suriname
Uitgangspunt	Artikel 5.2 heeft volledige werking ook op 1.1.1986 en periode nadien	Artikel 5.2 expireert evenals 5.1 op 1.1.1986
Argumenten	Tekstuele samenhang met 5.1: Categorie rechthebbenden van 5.2. is niet identiek aan categorie rechthebbenden van 5.1 die tot 1.1.1986 een optierecht hadden voor de Surinaamse nationaliteit. Art. 5.2 brengt tot uitdrukking het bestaan van nauwe banden met Suriname voor een periode langer dan tien jaren. Materiele samenhang met 5.3	Tekstuele en materiele samenhang met 5.1: Categorie rechthebbenden van 5.2 is identiek aan die van 5.1 die tot 1.1.1986 een optierecht hadden voor de Surinaamse nationaliteit. Art. 5.2 brengt tot uitdrukking het bestaan van nauwe banden met Suriname voor een periode van uitsluitend tien jaren.

Ontwikkeling onderhandelingsresultaat 1989

De standpunten en gemaakte afspraken verwoord tijdens het ambtelijk overleg van 1989 werden opgenomen in de door beide delegaties bekrachtigde document bevattende de "Conclusies van Besprekingen tussen Suriname en Nederland inzake de Toescheidingsovereenkomst Nationaliteiten"⁶⁵. Uit de inhoud van dit document blijkt dat de delegaties overeenstemming hadden bereikt om op een bepaalde wijze het conflict over de uitleg van artikel 5 lid 2 op te lossen. Vastgesteld wordt, als voldongen feit, dat Suriname vanaf 1 januari 1986 artikel 5 lid 2 van de Toescheidingsovereenkomst niet meer erkent. Vervolgens constateren beide delegaties "met het oog op de verwezenlijking van de doelstellingen van de Toescheidingsovereenkomst" dat het wenselijk is zo spoedig mogelijk een datum vast te stellen waarop het desbetreffende artikel alsnog expireert. Van Surinaamse zijde werd 1 oktober 1989 genoemd als nieuwe datum om het gehele artikel 5 lid 2 te doen vervallen. Op 18 mei 1989 bericht de Nederlandse ambassadeur te Paramaribo de Surinaamse minister van Justitie en Politie dat "(...). De betrokken Nederlandse bewindslieden (...) akkoord gaan met de aanbeveling van de Conclusies inzake de expiratie van het tweede lid van artikel 5 van de Toescheidingsovereenkomst. Met deze goedkeuring alsmede de voortvarendheid waarmee Suriname het wetsvoorstel voor een vereenvoudigde naturalisatieprocedure heeft behandeld is een belangrijke stap op weg naar een genormaliseerd personenverkeer gezet". Voorts geeft de ambassadeur in dezelfde brief aan dat de datum van 1 oktober 1989 niet als haalbaar wordt gezien en dat hierover nader overleg nodig is op korte termijn. De brief vermeldt vervolgens dat "(...) de Nederlandse bewindslieden (...) te kennen hebben gegeven dat onder meer over de volgende elementen nog een gedachtewisseling noodzakelijk is, c.q. nog nader overeenstemming moet worden bereikt":

- een nadere regeling van de interpretatie van art. 5, tweede lid tot aan de expiratedatum, zulks met inachtneming van de Nederlandse rechtspraak.
- de toelating van de in artikel 5 lid 1 bedoelde personen tot Suriname. Nederland hecht aan de onvoorwaardelijkheid van deze toelating.

⁶⁵ Migrantenrecht 1990, nr. 1, p.11.

Schema: ontwikkeling onderhandelingsresultaat van 1989

	Aanbeveling onderhandelingsdelegaties 1989	Reactie Nederlandse regering 1989	Wijzigingsprotocol 1994
Artikel 5 lid 2	Expiratie in zijn geheel zonder terugwerkende kracht	Instemming met aanbevelingen maar wel nader overleg over: eenduidige uitleg 5.2 tot aan expiratedatum onvoorwaardelijke toelating tot Suriname van in 5.1 bedoelde personen	Expiratie met terugwerkende kracht tot 1.1.1986 van uitsluitend de zinsnede betrekking hebbend op de verkrijging van de Surinaamse nationaliteit van rechtswege bij een tweejarig verblijf in Suriname

3.2 Rechthebbenden versus Staat Suriname

Over de toepassing van artikel 5 lid 2 zijn inmiddels twee kort geding uitspraken geweest in Suriname.⁶⁶ De eisende partijen staan een tekstuele interpretatie van de verdragstekst voor hetgeen neerkomt op toekenning van burgerschapsrechten in een zodanige mate dat in feite slechts voor internationaal-rechtelijke doeleinden het Surinaamse staatsburgerschap niet de formele status is.

De Surinaamse staat legt deze bepaling restrictief uit en neemt in het eerste kort geding het standpunt in dat "(...) eiser een vreemdeling is en dat op hem de Vreemdelingenwet, de Visuminstructie 1983, de Wet op de Nationaliteit en het Ingezetenschap, de Surinaamse Grondwet en andere nationale wettelijke regelingen onverkort van toepassing zijn (...)".

De Kantonrechter komt in de uitspraak van 23 mei 2001 tot de volgende kernoverweging: "de binnen de Republiek Suriname geldende wettelijke voorschriften vinden geen toepassing, wanneer deze toepassing niet verenigbaar zou zijn met een ieder verbindende bepalingen van overeenkomsten, die hetzij voor, hetzij na de totstandkoming van de voorschriften zijn aangegaan; dat overigens deze Toescheidingsovereenkomst (oftewel dit verdrag) van hogere orde is dan de nationale wetgeving van de verbonden staten, zodat in elk geval voor wat Suriname betreft, bij tegenstrijdigheid daarvan met een nationale wettelijke regeling de verdragsbepaling voorrang geniet, en de regeling van nationale aard buiten toepassing dient te blijven".

Deze uitleg van de Surinaamse kortgeding rechter komt hierop neer dat de in artikel 5 lid 2 van de Toescheidingsovereenkomst opgenomen aanspraken van Surinaamse Nederlanders om te allen tijde onvoorwaardelijk tot Suriname te worden toegelaten en tijdens hun verblijf aldaar in alle opzichten te worden behandeld als Surinamers tot gelding moet komen bij de toepassing van alle nationale wettelijke regelingen inclusief de Surinaamse Grondwet.

⁶⁶ Uitspraken van de Kantonrechter Eerste Kanton van 23 mei 2001 en 13 juni 2002 gepubliceerd in het Surinaams Juristenblad (SJB) september 2002, blz. 39-49; tegen beide uitspraken is appel ingesteld resp. door eiser (rechthebbende) en door gedaagde (de Staat Suriname). Beide uitspraken zijn bij dit rapport opgenomen als Bijlage III.

De Kantonrechter komt in de uitspraak van 13 juni 2002 eveneens tot deze uitleg wat betreft de rangorde tussen de Toescheidingsovereenkomst (als internationaal verdrag) en de Surinaamse Grondwet (als nationale wettelijke regeling) maar legt de rechthebbende een aantal verplichtingen op alvorens deze rechtens de onvoorwaardelijke toepassing van de zijde van de Surinaamse Staat kan afdwingen. De kernoverwegingen in dit verband zijn de volgende:

- “(...) dat als de eiser zich overeenkomstig het verdrag in Suriname wenst te vestigen, hij met overlegging van bescheiden - waaronder een verhuisbiljet - aan de autoriteiten in Suriname die wens kenbaar zal moeten maken en zal hij moeten doen blijken dat hij een 5 lid 2 Nederlander is (...)
- “(...) dat indien de gedaagde de eiser na zo'n vestiging in Suriname niet in alle opzichten als Surinamer zou bejegenen dan zou de eiser daartegen in rechte kunnen opkomen, doch dan zou de eiser specifiek moeten aangeven in welke concrete gevallen hem die behandeling niet ten deel gevallen is en aan Surinamers wel (...)”.

Schema: Surinaamse kort geding rechtspraak

	Uitspraak 23 mei 2001	Uitspraak 13 juni 2002
Hoofregel	Rangorde tussen internationaal verdrag en nationale wettelijke regelingen maakt dat aanspraken 5.2 tot gelding moeten komen bij de toepassing van alle nationale wettelijke regelingen inclusief de grondwet	Idem plus bijkomende voorwaarden zoals hieronder aangegeven
Bijkomende voorwaarden		Rechthebbende dient aan te tonen dat hij een art. 5.2. Surinaamse Nederlander is dat hij woonplaats in Suriname heeft welk art.5.2 aanspraak hem in het concrete geval is onthouden.

4. Conclusies

Werkingsduur en implementatie

In het Wijzigingsprotocol van 1994 wordt de werkingsduur van slechts "de verkrijging van de Surinaamse nationaliteit van rechtswege" met terugwerkende kracht beperkt tot 1 januari 1986.

Hieruit moet worden afgeleid dat de aanspraken in artikel 5 lid 2 over "onvoorwaardelijke toelating te allen tijde" en "behandeling in alle opzichten als Surinamer" ook vanaf 1 januari 1986 onverkort gehandhaafd zijn.⁶⁷

Anders is echter de uitvoeringspraktijk in Suriname:

- Gedurende de periode 1975-1980 is vrij consequent uitvoering gegeven aan de implementatie van "het recht van onvoorwaardelijke toelating te allen tijde". De toelating tot Suriname was vrij van voorwaarden, er gold geen visumplicht. In 1980 is een visumplicht ingevoerd voor Nederlandse staatsburgers met de aankondiging dat ten aanzien van Surinaamse Nederlanders een soepel beleid zal worden gevoerd. In de Visuminstructie 1983 wordt de regelgeving van visafgifte in algemene zin verscherpt door de introductie van toetsingscriteria gekoppeld aan de openbare orde en overige aspecten van het algemeen belang. Ook in de periode nadien wordt in de praktijk van wet- en regelgeving geen invulling gegeven aan de in artikel 5 lid 2 gegarandeerde aanspraak van onvoorwaardelijke toelating te allen tijde.
- In sommige wetgeving en uitvoeringsregelingen waarin een onderscheid aan de orde is tussen "vreemdelingen" en "Surinaamse staatsburgers" is de aanspraak om in Suriname "in alle opzichten als Surinamer te worden behandeld" niet genegeerd. Dit komt tot uitdrukking in de omschrijving van het begrip vreemdeling als "ieder die niet Surinamer is in de zin van de Wet op de Nationaliteit en het ingezetenschap en die niet op grond van een andere wettelijke regeling als Surinamer wordt behandeld." Alhoewel de gelijke behandeling gebaseerd op artikel 5 lid 2 van de Toescheidingsovereenkomst niet specifiek wordt aangeduid kan het niet anders dan dat met de zinsnede "een andere wettelijke regeling" de Toescheidingsovereenkomst bedoeld wordt. Dit is met name het geval in het Decreet van 9 juli 1982, houdende regelen met betrekking tot het verblijf van vreemdelingen in Suriname en in de Vreemdelingenwet 1991. Slechts in een product van regelgeving wordt de Toescheidingsovereenkomst expliciet genoemd: in de beschikking van de Minister van Arbeid van 13 oktober 1983 wordt met verwijzing naar artikel 5 lid 2 de daarvoor in aanmerking komende Surinaamse Nederlanders vrijgesteld van het vereiste een werkvergunning te bezitten om in loondienst arbeid te mogen verrichten. In de uitvoeringspraktijk is deze vrijstelling nog steeds staand beleid.

In de overige in dit rapport beschreven situaties is de beoogde gelijke behandeling in de uitvoeringspraktijk slechts waargemaakt tot 1 januari 1986.

⁶⁷ Overigens zijn niet alleen het tweede en het derde lid van artikel 5 lid van de Toescheidingsovereenkomst nog steeds van kracht maar ook het tweede lid van artikel 7. Hierin wordt een retro-optierecht gegeven aan een persoon die door toepassing van het eerste lid van artikel 7 van nationaliteit is gewisseld. Binnen drie jaar na ontbinding of nietigverklaring van het huwelijk kan de oorspronkelijke nationaliteit worden verkregen.

Kring van rechthebbenden

In het geding is ook de vraag naar de omvang van de kring van rechthebbenden die een beroep kan doen op artikel 5 lid 2. De vaststelling hiervan is afhankelijk van de beantwoording van de vraag: Is artikel 5 lid 2 bedoeld geweest om de bestaande bijzondere banden van de betrokken Surinaamse Nederlanders met Suriname tot uitdrukking te brengen en te continueren? Of is ermee beoogd uitsluitend een remigratie-faciliterende bepaling te creëren gericht op het behartigen van de belangen van remigranten?

In de uitvoeringspraktijk is dit onderscheid in ieder geval in de periode 1975 tot 1980 cq tot 1986 niet gemaakt. Het komt wel aan de orde in de in par. 3.2 besproken geding uitspraken van de Surinaamse kantonrechter gewezen in respectievelijk 2001 en 2002. In het perspectief van de gestelde vragen betreft het divergerende uitspraken. In de eerste uitspraak wordt overwogen "(...) dat met de toekenning van deze rechten is beoogd om de band, die deze groep van personen heeft met Suriname, tot uitdrukking te brengen en hen na terugkeer in Suriname de gelegenheid te bieden een blijvende vestiging te onderzoeken."

In tegenstelling tot de uitspraak van 2001 is in de uitspraak van 2002 de kring van rechthebbenden beperkt tot uitsluitend remigranten. Overwogen wordt "(...) dat het verdrag aan de 5 lid 2 Nederlanders de mogelijkheid biedt om zich te allen tijde in Suriname te kunnen vestigen (remigreren), d.w.z. woonplaats of werkelijk verblijf te hebben en dat te allen tijde betekent dat die personen vrij zijn (...) het tijdstip van die vestiging in Suriname te kiezen, hetgeen dus niet betekent dat zij in het buitenland woonplaats of werkelijk verblijf hebbend af en aan tussen Suriname en het buitenland, bv Nederland, kunnen reizen en telkens als zij in Suriname vertoeven - bijvoorbeeld met vakantie of voor andere doeleinden - zij aanspraak maken op de uitoefening van de rechten zoals omschreven in artikel 5 (...).

In historische context van de totstandkoming van de Toescheidingsovereenkomst bezien zijn er evenwel aanknopingspunten voor beide opvattingen.

Aanspraken bij beëindiging

De beantwoording van de vraag welke aanspraken in het geding zijn voor de betrokken categorie Surinaamse Nederlanders is afhankelijk van het uitgangspunt dat wordt gekozen. Hierbij zijn er twee mogelijkheden gebaseerd op:

- De tekstuele uitleg van artikel 5 lid 2. Dit leidt tot de uitoefening van alle rechten gekoppeld aan het Surinaams staatsburgerschap en de effectuering van alle daaruit voortvloeiende aanspraken.
In deze zin is ook het oordeel van de rechters in de beide kort geding uitspraken in Suriname. Centrale overweging daarbij is het, ook in Suriname geldend, beginsel dat de werking van een internationale overeenkomst uitgaat boven de nationale wetgeving (inclusief de grondwet).
- De systematische uitleg van artikel 5 lid 2. In dat geval wordt gekozen voor een redelijke uitleg, uitgaande van de bedoeling van de verdragspartijen bij de totstandkoming van de Toescheidingsovereenkomst en geplaatst binnen het geheel van de bepalingen van de Toescheidingsovereenkomst. Deze benadering kan tot de conclusie leiden dat de "artikel 5 lid 2 aanspraken" worden begrensd door de Surinaamse Grondwet. Daar waar in de Surinaamse Grondwet het nationaliteitscriterium wordt gehanteerd voor de toekenning

van bepaalde specifieke (grond)rechten dan wel voor de toepassing van uitvoeringsregelingen kan er geen sprake zijn van een "behandeling in alle opzichten als Surinaamse staatsburgers". Wordt voor deze opvatting gekozen dan worden de grondwettelijke aanspraken (zoals de uitoefening van actief en passief kiesrecht) uitgesloten voor de betrokken categorie Surinaamse Nederlanders tijdens hun verblijf in Suriname. Het kan niet worden uitgesloten dat de opstellers van het ontwerp van de Toescheidingsovereenkomst een begrenzing van de materiele reikwijdte van artikel 5 lid 2 in deze zin ook hebben bedoeld.⁶⁸ In de officiële toelichting op de Toescheidingsovereenkomst en in de parlementaire stukken van de behandeling van het ontwerp ervan zijn daar evenwel geen specifieke aanknopingspunten voor te vinden.

⁶⁸ Conform de Nederlandse wetgevingspraktijk op dit punt omstreeks 1975; zie Ahmadali 1998, p.242-243.

BIJLAGEN

Bijlage I Tekst Toescheidingsovereenkomst 1975 en Wijzigingsprotocol 1994

Toescheidingsovereenkomst Nederland-Suriname

Toescheidingsovereenkomst inzake nationaliteiten tussen het Koninkrijk der Nederlanden en de Republiek Suriname (Trb. 1975, 132)

Artikel 1

1. Meerderjarig in de zin van deze Overeenkomst zijn zij die de leeftijd van 18 jaar hebben bereikt of vroeger in het huwelijk zijn getreden.
2. Voor de toepassing van deze Overeenkomst wordt onder vader, onderscheidenlijk moeder, mede verstaan adoptief-vader, adoptief-moeder.
3. Voor de toepassing van deze overeenkomst wordt een in Suriname gevonden of verlaten kind geacht aldaar te zijn geboren uit aldaar geboren ouders.

Artikel 2

1. Het verkrijgen van de Surinaamse nationaliteit ingevolge deze Overeenkomst heeft verlies van het Nederlandschap tot gevolg.
2. Het verkrijgen van het Nederlandschap ingevolge deze Overeenkomst heeft verlies van de Surinaamse nationaliteit tot gevolg.

Artikel 3

De Surinaamse nationaliteit verkrijgen alle meerderjarige Nederlanders die in Suriname zijn geboren en op het tijdstip van de inwerkingtreding van deze Overeenkomst in Suriname hetzij woonplaats, hetzij werkelijk verblijf hebben.

Artikel 4

De Surinaamse nationaliteit verkrijgen voorts alle meerderjarige Nederlanders die, buiten Suriname geboren zijnde, op het tijdstip van de inwerkingtreding van deze Overeenkomst in Suriname hetzij woonplaats, hetzij werkelijk verblijf hebben, indien

- a. hetzij hun vader of, indien deze wettelijk onbekend is, hun moeder wel in Suriname is geboren. Is niet bekend waar de vader of, indien deze wettelijk onbekend is, de moeder is geboren, dan wordt deze geacht in Suriname te zijn geboren;
- b. hetzij zij het Nederlandschap hebben verkregen

1. ingevolge de Overeenkomst betreffende de toescheiding van staatsburgers, opgenomen in de wet 'Souvereiniteitsoverdracht Indonesië' (wet van 21 december 1949, Stb. J 570) en op 27 december 1949 hetzij woonplaats, hetzij werkelijk verblijf hadden in Suriname;
2. door naturalisatie bij of krachtens de wet op het tijdstip van de indiening van het verzoek in Suriname hetzij woonplaats, hetzij werkelijk verblijf hadden;
3. in verband met het huwelijk met een Nederlander, van rechtswege dan wel door het doen van een kennisgeving, en op het tijdstip van de huwelijksluiting hetzij woonplaats, hetzij werkelijk verblijf in Suriname hadden.

Artikel 5

1. Meerderjarige Nederlanders die in Suriname zijn geboren of die, buiten Suriname geboren zijnde, behoren tot een van de in artikel 4 onder b omschreven groepen van personen en die op het tijdstip van de inwerkingtreding van deze Overeenkomst buiten Suriname hetzij woonplaats, hetzij werkelijk verblijf hebben, verkrijgen, ook buiten Suriname, de Surinaamse nationaliteit door voor 1 januari 1986 hun wil daartoe te kennen te geven.
2. De in lid 1 bedoelde personen hebben het recht te allen tijde met hun gezin onvoorwaardelijk tot Suriname te worden toegelaten en daar in alle opzichten als Surinamer te worden behandeld. Zij verkrijgen van rechtswege de Surinaamse nationaliteit, indien zij gedurende twee jaren in Suriname hetzij woonplaats, hetzij werkelijk verblijf hebben.
3. De echtgenoten en de voor het jaar 2001 geboren kinderen, adoptief-kinderen daaronder begrepen, van de in lid 1. bedoelde personen hebben eveneens het recht op de voet van lid 2 onvoorwaardelijk tot Suriname te worden toegelaten.
4. Aan de in de voorgaande leden bedoelde personen kunnen, zolang zij het Nederlanderschap bezitten, geen rechten worden verleend of verplichtingen worden opgelegd, welke onverenigbaar zijn met het Nederlanderschap.

Artikel 6

1. Behoudens het in lid 2 bepaalde volgen minderjarigen de nationaliteit van hun vader of, indien deze overleden of wettelijk onbekend is, die van hun moeder.
2. Minderjarigen volgen de nationaliteit die hun moeder ingevolge deze Overeenkomst verkrijgt of behoudt, indien en zolang zij met de moeder in een ander land verblijven dan de vader.
3. Minderjarigen zijn de artikelen 2-5, 9 en 10 van overeenkomstige toepassing, indien hun ouders zijn overleden of onbekend zijn, dan wel indien hun vader, of indien deze overleden of wettelijk onbekend is, hun moeder het Nederlanderschap niet bezit.
4. De in de voorgaande leden bedoelde minderjarigen verkrijgen de nationaliteit die zij, indien zij ten tijde van de inwerkingtreding van deze Overeenkomst reeds meerderjarig waren geweest, zouden hebben gekregen dan wel hadden kunnen verkrijgen of behouden, door binnen vijf jaar na het bereiken van de meerderjarigheid hun wil daartoe te kennen te geven, mits deze nationaliteit is de nationaliteit van het land waar zij dan woonplaats hebben. Hetzelfde geldt voor wegens geestelijke stoornis onder curatele gestelden na de beëindiging van de curatele.

TOESCHIEDINGSOVEREENKOMST NEDERLAND-SURINAME

5. Buiten Suriname geboren minderjarigen van wie de moeder eveneens buiten Suriname als Nederlander geboren is, die op het tijdstip van de inwerkingtreding van deze Overeenkomst in Suriname hetzij woonplaats, hetzij werkelijk verblijf hebben en het Nederlanderschap hebben verloren ingevolge lid 1, herkrijgen die hoedanigheid door binnen vijf jaar na het bereiken van de meerderjarigheid hun wil daartoe te kennen te geven.

Artikel 7

1. Indien ingevolge deze Overeenkomst de nationaliteit van een echtgenoot wordt gewijzigd, heeft elk der echtelieden de bevoegdheid de nationaliteit van de andere echtgenoot te verkrijgen door binnen vijf jaar na die wijziging de wil daartoe te kennen te geven, mits de echtelieden op de dag van de kennisgeving beiden woonplaats of werkelijk verblijf hebben in hetzelfde land.
2. Personen als in lid 1 bedoeld die een kennisgeving als daar bedoeld hebben gedaan, herkrijgen na de ontbinding van het huwelijk of de nietigverklaring daarvan de nationaliteit die zij onmiddellijk voor het doen van die kennisgeving bezaten, door binnen drie jaar na de ontbinding of nietigverklaring van het huwelijk hun wil daartoe te kennen te geven.

Artikel 8

1. Zij die ingevolge deze Overeenkomst de Surinaamse nationaliteit verkrijgen en op het tijdstip van de inwerkingtreding daarvan een publiekrechtelijk dienstverband bezitten met Nederland of de Nederlandse Antillen, herkrijgen het Nederlanderschap te rekenen van dat tijdstip, door binnen één jaar daarna hun wil daartoe te kennen te geven.
2. Nederlanders die op het tijdstip van de inwerkingtreding van deze Overeenkomst een publiekrechtelijk dienstverband bezitten met Suriname en de Surinaamse nationaliteit niet ontlennen aan deze Overeenkomst, verkrijgen deze nationaliteit te rekenen van dat tijdstip, door binnen één jaar daarna hun wil daartoe te kennen te geven.
3. Deze kennisgevingen kunnen niet meer worden gedaan nadat het dienstverband is beëindigd.

Artikel 9

Nederlanders die op het tijdstip van de inwerkingtreding van deze Overeenkomst in Suriname woonplaats hebben en die ingevolge deze Overeenkomst de Surinaamse nationaliteit niet hebben verkregen, verkrijgen die hoedanigheid door binnen drie jaar na de inwerkingtreding van deze Overeenkomst hun wil daartoe te kennen te geven, mits zij op de dag van de kennisgeving in Suriname woonplaats hebben en meerderjarig zijn.

Artikel 10

Zij die de Surinaamse nationaliteit ontlennen aan artikel 3 van deze Overeenkomst en van wie de vader of, indien deze wettelijk onbekend is, de moeder buiten Suriname als Nederlander is geboren, herkrijgen het Nederlanderschap te rekenen van het tijdstip van de inwerkingtreding van deze Overeenkomst door binnen één jaar daarna hun wil daartoe te kennen te geven.

el 11

kennisgevingen als bedoeld in deze Overeenkomst kunnen worden gedaan:

in Nederland aan de burgemeester van de gemeente waar de betrokkene woonplaats of werkelijk verblijf heeft en aan de Surinaamse diplomatieke vertegenwoordiger en consulaire ambtenaren;

in de Nederlandse Antillen aan de door de Gouverneur aangewezen autoriteiten en aan de Surinaamse consulaire ambtenaren;

in Suriname aan de door de Minister van Justitie van Suriname aan te wijzen autoriteit en aan de Nederlandse diplomatieke vertegenwoordiger en consulaire ambtenaren; elders in den vreemde aan de Nederlandse en Surinaamse diplomatieke vertegenwoordigers en consulaire ambtenaren.

voor minderjarigen worden kennisgevingen gedaan door hun wettelijke vertegenwoordiger.

voor personen die wegens geestelijke stoornis onder curatele zijn gesteld, wordt de kennisgeving gedaan door de curator.

tenzij in deze Overeenkomst anders is bepaald, werken kennisgevingen niet terug.

aan alle kennisgevingen wordt onverwijld afschrift gezonden aan de Minister van Justitie in Nederland en in Suriname.

el 12

geschillen welke bij de toepassing van deze Overeenkomst mochten rijzen worden in eerste instantie door middel van een informeel overleg tussen de administraties van de beide landen van het Koninkrijk en van Suriname opgelost, onverminderd de bevoegdheid van de bevoegde rechter in elk van de beide landen van het Koninkrijk en in Suriname volgens de daar bestaande wetgeving een beslissing te nemen.

el 13

Deze Overeenkomst treedt in werking op 25 november 1975.

Wijzigingsprotocol Toescheidingsovereenkomst

Protocol tot wijziging van de op 25 november 1975 te Paramaribo ondertekende Toescheidingsovereenkomst inzake nationaliteiten tussen het Koninkrijk der Nederlanden en de Republiek Suriname; Paramaribo, 14 november 1994 (Trb. 1994, 280).

De Regering van het Koninkrijk der Nederlanden
en
de Regering van de Republiek Suriname,

Overwegende dat het wenselijk is de op 25 november 1975 te Paramaribo ondertekende Toescheidingsovereenkomst inzake nationaliteiten tussen het Koninkrijk der Nederlanden en de Republiek Suriname (hierna te noemen de Toescheidingsovereenkomst) te wijzigen;

Zijn het volgende overeengekomen:

Artikel 1

1. In artikel 5, tweede lid, van de Toescheidingsovereenkomst vervalt de zin: 'Zij verkrijgen van rechtswege de Surinaamse nationaliteit, indien zij gedurende twee jaren in de Republiek Suriname hetzij woonplaats, hetzij werkelijk verblijf hebben'.
2. Het bepaalde in artikel 1, eerste lid, van dit Protocol werkt terug tot 1 januari 1986.

Artikel 2

In artikel 6, vierde lid, eerste zin, van de Toescheidingsovereenkomst vervallen de woorden: 'mits deze nationaliteit is de nationaliteit van het land waar zij dan woonplaats hebben'. De komma voorafgaande aan deze woorden wordt vervangen door een punt.

Artikel 3

Dit Protocol treedt in werking op de eerste dag van de tweede maand volgend op de datum waarop de Partijen elkaar schriftelijk hebben meegedeeld, dat de in hun onderscheiden landen constitutioneel vereiste formaliteiten zijn vervuld.

Bijlage II Lijst van geïnterviewden in Suriname

dhr. Soeters	Ambassadeur Nederland
dhr. Niesten	Consulaire Zaken Nederlandse Ambassade
dhr. Gilds	Minister van Justitie en Politie
mevr. mr Huizen	Onder Directeur Justitie (Juridische Zaken)
mr Landvreugd	Hoofd Internationale Betrekkingen (ministerie van Justitie en Politie) en tevens lid van de commissie die zich heeft bezig gehouden met het advies aan de Surinaamse regering over de Toescheidingsovereenkomst.
mevr mr Roemer	Juridisch beleidsmedewerker ministerie van Justitie en Politie
mr Sitaldin	Juridisch beleidsmedewerker ministerie van Justitie en Politie
mr Jadoenath Missier	Hoofd dienst Vergunningenbeleid ministerie van Justitie en Politie
dhr. Marieka	Minister van Arbeid en Milieu
mr Belfor	Onder Directeur ministerie van Arbeid en milieu belast met Juridische Zaken en Internationale aangelegenheden
mr Van der San	Juridisch beleidsmedewerker ministerie van Arbeid en Milieu
mevr mr v/d Lisle	Hoofd Vreemdelingendienst ministerie van Justitie en Politie
mr Kandhai	Hoofd Centraal Bureau Burgerzaken (CBB) ministerie Binnenlandse Zaken
dhr. Ganpatsing	Afdelingshoofd CBB
dhr. Van Mullier	Beleidsadviseur ministerie van Buitenlandse Zaken
dhr. mr Moria	Hoofd afdeling Europa ministerie van Buitenlandse Zaken
mevr. mr Ronodikromo	Juridisch beleidsmedewerker ministerie van Buitenlandse Zaken
mevr. Burkhardt-Rameshar	Medewerker Directeur ministerie van Buitenlandse Zaken
mr Gangaram Panday	Oud rechter / universitair docent
mr Jadnanansing	Notaris / voorzitter Surinaams Juristenblad
mr Polanen	Universitair docent

A.R.No.994674

**KANTONRECHTER EERSTE
KANTON**

Vonnis in Kort Geding, 23 mei 2001

De Toescheidingsovereenkomst inzake nationaliteiten tussen het Koninkrijk der Nederlanden en de Republiek Suriname (Trb.1975 no.132), in werking getreden op 25 november 1975 is een overeenkomst als bedoeld in artikel 103 van de Grondwet;

De in artikel 5 lid 2 van voornoemde Toescheidingsovereenkomst neergelegde bepalingen kunnen worden gekwalificeerd als bepalingen als bedoeld in artikel 105 van de Grondwet, welke naar de inhoud een ieder verbinden;

Ingevolge artikel 106 van de Grondwet vinden de binnen de Republiek Suriname geldende wettelijke voorschriften geen toepassing, wanneer deze toepassing niet verenigbaar zou zijn met een ieder verbindende bepalingen van overeenkomsten, die hetzij voor, hetzij na de totstandkoming van de voorschriften zijn aangegaan;

Deze Toescheidingsovereenkomst

81- 30

Gronaams
Juristen
Blaas
2002, No. 2

(c.q. dit verdrag) is van hogere orde dan de nationale wetgeving van de verbonden staten, zodat in elk geval voor wat Suriname betreft, hij tegenstrijdigheid daarvan met een nationale wettelijke regeling de verdragsbepaling voorrang geniet en de regeling van nationale aard buiten toepassing dient te blijven;

MAHENDERPERSAD JANKIE,
wonende te Paramaribo,
eiser in kort geding,

en

DE REPUBLIEK SURINAME, gevestigd te Paramaribo, voor wie als gemachtigde optreedt, Mr. A.R. Baarh, advocaat,

gedaagde in kort geding.

De Kantonrechter spreekt in deze zaak, in Naam van de Republiek, het navolgende vonnis in kort geding uit:

Wij, Kantonrechter in het Eerste Kanton;

Gezien de stukken, waaronder meer bepaald afschriften van de door Ons tussen partijen in deze zaak gewezen vonnissen d.d. 6 juli 2000 en 19 oktober 2000;

Gehoord partijen;

TEN AANZIEN VAN DE FEITEN:

Overwegende, dat Wij ook hier overnemen, hetgeen daaromtrent in voormelde vonnissen is overwogen;

Overwegende, dat ten dage voor dagbepaling comparitie van partijen, de eiser producties heeft overgelegd,

waarvan de inhoud als ingelast dient te worden beschouwd;

Overwegende, dat de door Ons bevoelen inlichtingencomparitie van partijen is gehouden, waarbij zijn verschenen eiser in persoon en de gemachtigde van gedaagde, die hebben verklaard gelijk in het daarvan door Ons opgemaakt – en hier als ingelast te beschouwen proces-verbaal – staat gerclateerd;

Overwegende, dat ten dage voor uitslating zijdens gedaagde bepaald, de gemachtigde van gedaagde een schriftelijke conclusie heeft overgelegd, waarvan de inhoud hier als ingelast dient te worden beschouwd;

Overwegende, dat Wij hierna vonnis hebben bepaald op heden;

TEN AANZIEN VAN HET RECHT:

Overwegende, dat Wij hier overnemen en volharden bij hetgeen in het door Ons in deze zaak gewezen tussenvonnis d.d. 19 oktober 2000 is overwogen en beslist.

Overwegende, dat partijen ter gehouden inlichtingencomparitie hebben verklaard gelijk in het daarvan opgemaakt proces-verbaal is gerclateerd;

Overwegende, dat eiser heeft gevorderd:

- I. de Republiek Suriname te gelasten en/of te veroordelen om bin-

nen twee dagen na de betekening van dit vonnis eiser en zijn gezin onvoorwaardelijk tot Suriname toe te laten en eiser in alle opzichten als Surinamer te behandelen; zulks op verbeurte van een dwangsom van Sf.1.000.000,-- voor iedere dag, dat gedaagde, nadat twee dagen na voormelde betekening zijn verstreken, in gebreke blijft aan dit vonnis te voldoen;

- II. de Republiek Suriname te veroordelen in de kosten van het geding;
- III. dit vonnis voor zover mogelijk uitvoerbaar bij voorraad en op de minuut te verklaren;

Overwegende, dat eiser daartoe heeft gesteld, zakelijk weergegeven, dat:

- I. hij op 17 februari 1954, toen Suriname nog tot het Koninkrijk der Nederlanden behoorde, in Suriname is geboren;
2. op hem en zijn gezin de Toescheidingsovereenkomst inzake nationaliteiten, gesloten tussen het Koninkrijk der Nederlanden en de Republiek Suriname van toepassing is;
3. op hem en zijn gezin van toepassing is het bepaalde in artikel 5 lid 2 eerste zin van dit verdrag volgens welke bepaling eiser het recht heeft te allen tijde met zijn gezin onvoorwaardelijk tot Suriname te worden toegelaten en daar in alle opzichten als Surinamer te worden behandeld;
4. deze verdragsbepaling niet wordt

nageleefd door gedaagde terwijl het een verdragsbepaling is met rechtskracht; dit blijkt uit het navolgende:

5. eiser en zijn gezin dienen elke keer dat zij Suriname willen binnentreden over een geldig visum dan wel verblijfsvergunning te beschikken;
6. eiser kan geen bedrijfsvergunning op zijn naam krijgen in Suriname;
7. eiser en zijn gezin hebben geen actief en passief kiesrecht in Suriname;
8. eiser en zijn gezin moesten bij een overstek naar Guyana voor het veer in vreemde valuta afrekenen in tegenstelling tot personen met de Surinaamse nationaliteit die in Surinaams courant mochten afrekenen;
9. eiser kan geen percelen in erfpacht en grondhuur op zijn naam verkrijgen in Suriname;

gedaagde Surinaamse-Nederlanders woonachtig in Nederland discrimineert ten opzichte van Surinaamse-Nederlanders wonende op de Nederlandse Antillen daar laatstgenoemden, in tegenstelling tot eerstgenoemden, geen visum nodig hebben om Suriname te bezoeken;

hij jaarlijks of tweejaarlijks zijn verblijfsvergunning moet verlengen en daarvoor een langdurige en irriterende procedure moet doorlopen wat ook de nodige kosten en tijd met zich meebrengt;

hij op 25 januari 1999, 4 juni 1999 en 14 juni 1999 per brief aan de Presi-

dent van de Republiek Suriname heeft verzocht om artikel 5 lid 2 eerste zin van onderhavig verdrag gesloten tussen het Koninkrijk der Nederlanden en de Republiek Suriname op hem en zijn gezin toe te passen, doch dat op geen enkele wijze hierop is gereageerd;

dit overheidshandelen in strijd is met het bepaalde in artikel 8 lid 2 van de Surinaamse Grondwet, artikel 2 van de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens, artikel 26 van het verdrag inzake de Burger- en Politieke rechten van de Mens en de artikelen 1 en 24 van de American Convention on Human Rights; gedaagde diverse beperkingen heeft ingesteld voor eiser en zijn gezin terwijl gedaagde hem en zijn gezin onvoorwaardelijk in Suriname dient toe te laten en hem in alle opzichten als Surinamer dient te behandelen; immers is het maken van onderscheid tussen eiser en zijn gezin en een Surinamer in strijd met het bepaalde in artikel 5 lid 2 eerste zin van de Toescheidingsovereenkomst; gedaagde door voormelde handelingen onrechtmatig jegens hem heeft gehandeld waardoor hij schade heeft geleden en nog verdere schade dreigt te lijden;

Overwegende, dat gedaagde terzake verweer heeft gevoerd als is verwoord in de conclusie van antwoord en tevens haar standpunt mondeling heeft toegelicht, één en ander zoals opgenomen in het daarvan opgemaakt proces-verbaal waarvan de inhoud als

hier letterlijk herhaald en geïnserceerd dient te worden beschouwd;

Overwegende, dat Wij voorts de deskundige Mr.P.D.Haarmans hebben gehoord, wiens verklaring, zoals afgelegd ten processe en opgenomen in het daarvan opgemaakt proces-verbaal, als hier letterlijk herhaald en geïnserceerd dient te worden beschouwd; zo ook het door genoemde deskundige uitgebracht bericht;

Overwegende, dat eiser, nadat de zaak reeds in staat van wijzen was en hij eerder in de gelegenheid was gesteld zich over het verslag van de deskundige uit te laten daarna uitlatingen heeft gedaan, dit als reactie op de uitlating zijdens gedaagde gedaan;

Overwegende, dat dit handelen van eiser Ons voorkomt als te zijn in strijd met de eisen van een goede procesorde, zodat Wij op al die uitlatingen van eiser, gedaan nadat gedaagde zich had uitgelaten over het advies van de deskundige, recht zullen slaan;

Overwegende, dat, alvorens de stellingen van partijen nader in ogeschouw te nemen, zij opgemerkt dat de "Toescheidingsovereenkomst inzake nationaliteiten tussen het Koninkrijk der Nederlanden en de Republiek Suriname" (Trb.1975 no.132), waarop eisers onderhavige vordering stoelt, in werking is getreden op 25 november 1975 en dat deze overeenkomst nog steeds rechts-

kracht heeft, zodat gedaagdes verweer, als zou dat niet het geval zijn, verworpen wordt;

Overwegende, dat eiser, zich beroepende op artikel 5 lid 2 van voornoemde overeenkomst, ter door Ons gehouden comparitie, met behulp van niet genoegzaam gemotiveerd weersproken overgelegde producties, waaronder twee uittreksels uit de basisadministratie van de gemeente Nijmegen respectievelijk gedateerd 23 november 2000 en 10 november 2000, welker inhoud als hier letterlijk herhaald en geïnserceerd dient te worden aangemerkt, genoegzaam aannemelijk heeft gemaakt, dat hij een meerderjarige Nederlander is, geboren in Suriname en dat hij op het tijdstip van inwerkingtreding van deze overeenkomst (25 november 1975) buiten de Republiek Suriname woonplaats had;

Overwegende, dat dit met zich brengt, dat eiser behoort tot die groep van personen aan wie, ingevolge artikel 5 van voornoemde Toescheidingsovereenkomst een aantal rechten toekomt waaronder het recht om te allen tijde met het gezin in Suriname onvoorwaardelijk te worden toegelaten, alsmede het recht om gedurende het verblijf in Suriname in alle opzichten te worden behandeld als Surinaamse staatsburger;

Overwegende immers, dat met de toekenning van deze rechten is beoogd om de band, die deze groep van

personen heeft met Suriname, tot uitdrukking te brengen en hen na terugkeer in Suriname de gelegenheid te bieden de mogelijkheid tot een blijvende vestiging te onderzoeken;

Overwegende, dat onder verwerping van het verweer van gedaagde, hierop neerkomende, dat eiser een vreemdeling is en dat op hem de Vreemdelingenwet, de Visuminstructie 1983, de wet op het Surinaamschap en ingezetenschap, de Surinaamse Grondwet en andere nationale wettelijke regelingen onverkort van toepassing zijn, het volgende wordt overwogen;

dat de Toescheidingsovereenkomst inzake nationaliteiten tussen het Koninkrijk der Nederlanden en de Republiek Suriname (Trb.1975 no.132), in werking getreden op 25 november 1975 een overeenkomst is als bedoeld in artikel 103 van de Grondwet;

dat de in artikel 5 lid 2 van voornoemde Toescheidingsovereenkomst neergelegde bepalingen gekwalificeerd kunnen worden als bepalingen als bedoeld in artikel 105 van de Grondwet, welke naar de inhoud een ieder verbinden;

dat ingevolge artikel 106 van de Grondwet de binnen de Republiek Suriname geldende wettelijke voorschriften geen toepassing vinden, wanneer deze toepassing niet verenigbaar zou zijn met een ieder verbindende bepalingen van overeenkomsten, die hetzij voor, hetzij na de totstandkoming van de voorschriften zijn aangegaan;

dat overigens deze Toescheidings-overeenkomst (c.q. dit verdrag) van hogere orde is dan de nationale wetgeving van de verbonden staten, zodat in elk geval voor wat Suriname betreft, bij tegenstrijdigheid daarvan met een nationale wettelijke regeling de verdragsbepaling voorrang geniet en de regeling van nationale aard buiten toepassing dient te blijven.

Overwegende dat Wij, bespreking van de overige stellingen van partijen als niet langer relevant in het midden latend, eisers vordering zullen toewijzen:

Overwegende, dat gedaagde, als de in het ongelijk gestelde partij, de proceskosten zal dragen.

RECHTDOENDE IN KORT GEDING:

Veroordelen gedaagde om binnen twee dagen na de betekening van dit vonnis eiser en zijn gezin onvoorwaardelijk tot Suriname toe te laten en eiser in alle opzichten als Surinamer te behandelen:

Bepalen dat gedaagde zal verbeuren een dwangsom van Sf.1.000.000.-- voor iedere dag, dat gedaagde, nadat twee dagen na voormelde betekening zijn verstreken, in gebreke blijft aan dit vonnis te voldoen;

Verklaren dit vonnis tot zover vermeld uitvoerbaar bij voorraad;

Veroordelen gedaagde in de kosten van dit geding, aan de zijde van eiser gevallen en tot aan deze uitspraak begroot op Sf.12.301,50 (TWAALFDUIZEND DRIEHONDERD EN EEN EN 50/100 GULDEN).

Aldus gewezen en uitgesproken ter Openbare Terechzitting van het Kantongerecht in het Eerste Kanton te Paramaribo van WOENSDAG, 23 mei 2001, door de Kantonrechter in het Eerste Kanton, Mr.J.R.Von Niesewand, in tegenwoordigheid van de Fungerend-Griffier, Mr.S.Tika.

A. R.No.014650

**KANTONRECHTER EERSTE
KANTON**

Vonnis in Kort Geding, 13 juni 2002

Uit de tekst en toelichting van de Toescheidingsovereenkomst inzake nationaliteiten, een verdrag gesloten tussen het Koninkrijk der Nederlanden en de Republiek Suriname en van het Protocol tot wijziging van het verdrag d.d. 14 november 1994 blijkt dat het verdrag uitsluitend aan de zogenaamde "5 lid 2 Nederlanders" de mogelijkheid biedt om zich te allen tijde in Suriname te kunnen vestigen (remigreren), d.w.z. woonplaats of werkelijk verblijf te hebben en dat betekent dat die personen te allen tijde vrij zijn - en er dus geen

enkele vestiging op hen mag worden uitgeoefend - het tijdstip van die vestiging in Suriname te kiezen, hetgeen dus niet betekent dat zij in het buitenland woonplaats of werkelijk verblijf hebbende af en aan tussen Suriname en het buitenland, bv. Nederland, kunnen reizen en telkens als zij in Suriname vertoeven - bijvoorbeeld met vakantie of voor andere doeleinden - aanspraak maken op uitoefening van de rechten als omschreven in artikel 5 van dat verdrag.

De verplichting die de Staat Suriname bij dat verdrag op zich genomen heeft is dat hij het verzoek tot vestiging in Suriname als bovengenoemd, van de "5 lid 2 Nederlanders" onvoorwaardelijk - dus zonder het stellen van welke voorwaarde of vereiste dan ook - zal honoreren en hen in alle opzichten als Surinamer zal bejegenen;

De maatregelen die de eiser in het petitum vordert komen niet voor toewijzing in aanmerking omdat gesteld noch gebleken is dat gedaagde zich jegens eiser aan verdragsschending heeft schuldig gemaakt en zijn bovendien van zo een algemene aard dat ze niet afgedwongen kunnen worden, omdat niet aangegeven is welke concrete verdragsverplichting gedaagde nagelaten zou hebben te vervullen.

JAIENDRA DHENRAJ JANKIE,
wonende aan de Kwattaweg 296-a te
Paramaribo, optredende in persoon,

slechts bij verhinderingsvertegenwoordigd wordende door M.Sitaram, deurwaarder en/of Mr.H.Lowe, advocaat,
eiser in kort geding.

en
DE STAAT SURINAME, rechts-
persoon, in rechte vertegenwoordigd
wordende door de Procureur-generaal
bij het Hof van Justitie van Suriname,
kantoorhoudende te Paramaribo
aan de Gravenstraat 3, voor wie als
gemachtigde optreedt, Mr.A.R.
Baarh, advocaat,
gedaagde in kort geding.

De Kantonrechter spreekt in deze
zaak, in Naam van de Republiek, het
navolgende vonnis in kort geding uit:
Wij, Kantonrechter in het Eerste
Kanton;
Gezien de stukken;
Gehoord partijen;

**OVERWEGENDE TEN AANZIEN
VAN DE FEITEN:**

Bij het op 10 december 2001 ter griffie van dit Kantongerecht ingediend inleidend rekest heeft eiser, onder overlegging van bijbehorende producties, op te dezer plaatse als ingelast te beschouwen gronden gesteld en gevorderd:

1. primair: de Staat Suriname zal worden gelast en/of veroordeeld om binnen twee dagen na betekening van dit vonnis (voor) eiser en zijn gezin:
 - a. onvoorwaardelijk tot Suriname toe te laten en eiser in alle opzichten als Surinamer te behandelen;
 - b. niet te discrimineren bij de aan-

*Surinaams
Juristen
Blad
2002, No. 2*

vraag en verlening van bedrijfsvergunningen, overheidspercelen, en behoorlijk op te treden tegen het bedrijf dat bij oversteek naar Guyana voor het veer van eiser betaling in vreemde valuta had geëist;

c. na te leven het non-discriminatie wetsartikel bedoeld volgens de grondwet van Suriname en/of de VN/OAS verdragsartikelen. Zulks op verbeurte van een dwangsom van USD.1.000,= netto exclusief belastingen met inflatiecorrectie voor iedere dag, dat gedaagde, nadat twee dagen na voormelde betekening zijn verstreken, in gebreke blijft aan dit vonnis te voldoen;

subsidiair:

- I. de Staat Suriname zal worden gelast en/of veroordeeld om binnen twee dagen na betekening van dit vonnis, eiser en zijn gezin: te allen tijde met zijn gezin toe te laten tot de Republiek Suriname en in beginsel als Surinamer te worden behandeld;
- II. zal worden verklaard voor recht dat de Staat Suriname onrechtmatig heeft gehandeld, door voornoemde handelingen;
- III. de Staat Suriname zal worden veroordeeld in de kosten van dit geding;
- IV. dit vonnis voor zover wettelijk mogelijk uitvoerbaar bij voorraad en op de minuut uitvoerbaar zal worden verklaard;
- V. dat de dwangsommen worden verbeurd, na twee dagen na het uitspreken van het vonnis, zonder dat dit eerst betekening behoeft.

Te dienende dage zijn partijen vertegenwoordigd door hun respectieve gemachtigden ter terechtzitting verschenen, op welke terechtzitting de gemachtigde van eiser een – hier als geïnsereerd aan te merken – schriftelijke conclusie van eis tevens rectificatie van eis heeft genomen;

De gemachtigde van gedaagde heeft een – hier als geïnsereerd aan te merken – schriftelijke conclusie van antwoord genomen, met conclusie dat eiser in zijn vordering niet zal worden ontvangen althans hem deze zal worden ontzegd als ongegrond en onbewezen.

De gemachtigden van partijen hebben hierna, onder overlegging van producties, nadere stukken gewisseld, waarvan de inhoud eveneens hier als ingelast dient te worden beschouwd;

De uitspraak van het vonnis is bepaald op heden.

TEN AANZIEN VAN HET RECHT:

Overwegende, dat het spoedeisend belang van eiser bij de vordering uit de stellingen van het inleidend rekest blijkt;

Overwegende, dat als enerzijds gesteld en anderzijds erkend, althans als niet danwel onvoldoende gemotiveerd betwist – en mede blijkende uit ten processe overgelegde schriftelijke stukken – het navolgende tussen partijen rechtens va...

1. dat eiser in Suriname op 22 september 1966 is geboren en bij zijn geboorte de Nederlandse nationaliteit bezat;
2. dat eiser bij de onafhankelijkheid van Suriname op 25 november 1975 – als minderjarige (9 jaren oud) blijkbaar met zijn in Suriname geboren ouders, in de Bondsrepubliek Duitsland – en dus buiten Suriname – woonplaats had;
3. dat eiser thans 35 jaren oud te Nijmegen in Nederland woonplaats heeft; hij is aldaar in de gemeenteadministratie als zodanig ingeschreven en hij bezit nog steeds de Nederlandse nationaliteit;
4. dat op eiser van toepassing is de Toescheidingsovereenkomst inzake nationaliteiten, een verdrag, gesloten tussen het Koninkrijk der Nederlanden en de Republiek Suriname bij de onafhankelijkheid van Suriname – hierna te noemen het verdrag – en wel op grond van het bepaalde in lid 3 juncto lid 2 van artikel 5; eiser was toen immers minderjarig en hij heeft het recht te allen tijde onvoorwaardelijk tot Suriname te worden toegelaten en hier in alle opzichten als Surinamer te worden behandeld;

Overwegende, dat eiser in het inleidend rekest melding van zijn gezin maakt, doch niet nader aangeeft of daartoe zijn echtgenote en/of kinderen behoren en Jlen Wij. Kantonrechter, voornamelijk ervan uitgaan dat

hij ongehuwd en kinderloos is omdat zulks blijkt uit de gegevens van de gemeentelijke administratie van Nijmegen;

Overwegende, dat mocht de eiser gehuwd zijn en kinderen hebben, dan kunnen zijn echtgenote en kinderen geen rechten aan het verdrag tot onvoorwaardelijke toelating tot Suriname, enzovoorts, ontlenen, omdat zij op grond van de artikelen 1 en 5 lid 1 niet behoren tot personen aan wie die rechten toegekend zijn, tenzij zijn echtgenote uit eigen hoofde daarop aanspraak maakt, doch hiervoor zijn er geen gegevens voorhanden, en zij zou alsdan zelfstandig in actie moeten komen;

Overwegende, evenwel dat bij de toepassing van artikel 5 leden 2 en 3 van het verdrag rekening gehouden zal moeten worden met het feit dat alleen personen met een Nederlandse nationaliteit die daaronder vallen – hierna de 5 lid 2 Nederlanders te noemen – van de daar bedoelde rechten gebruik zullen kunnen maken en dus niet tevens:

- a. de autochtone Nederlanders (d.w.z. zijn Nederlanders die buiten Suriname geboren zijn en bij de onafhankelijkheid van Suriname buiten Suriname woonplaats of werkelijk verblijf hadden) en
- b. de bezitters van de Surinaamse nationaliteit, die na de onafhankelijkheid van Suriname de Nederlandse nationaliteit hebben verkregen;

Overwegende, dat uit de tekst en

toelichting van het verdrag en van het Protocol tot wijziging van het verdrag d.d. 14 november 1994 blijkt dat het verdrag aan de 5 lid 2 Nederlanders de mogelijkheid biedt om zich te allen tijde in Suriname te kunnen vestigen (remigreren), d.w.z. woonplaats of werkelijk verblijf te hebben en dat te allen tijde betekent dat die personen vrij zijn – en er dus geen enkele dwang op hen mag worden uitgeoefend – het tijdstip van die vestiging in Suriname te kiezen, hetgeen dus niet betekent dat zij in het buitenland woonplaats of werkelijk verblijf hebbende af en aan tussen Suriname en het buitenland, bv. Nederland, kunnen reizen en telkens als zij in Suriname vertoeven – bijvoorbeeld met vakantie of voor andere doeleinden – zij aanspraak maken op uitoefening van de rechten als omschreven in artikel 5 van dat verdrag, een opvatting waarvan de eiser kennelijk uitgaat zoals uit de inhoud van de van zijn zijde gewisselde stukken blijkt (zie o.a. het 5e sustenu van het inleidend rekest);

Overwegende, dat de verplichting die de Staat Suriname, de gedaagde, bij dat verdrag op zich genomen heeft is dat hij het verzoek tot vestiging in Suriname als bovengenoemd, van de van 5 lid 2 Nederlanders onvoorwaardelijk – dus zonder het stellen van welke voorwaarde of vereiste dan ook – zal honoreren en hen in alle opzichten als Surinamer zal bejegenen;

Overwegende, dat nu bij dat verdrag en ook niet naderhand de formalitei-

ten die bij de (toelating tot) vestiging in Suriname geregeld zijn zoveel mogelijk de bepalingen van de geldende wetgeving van Suriname op dat stuk (o.a. de Toelatingwet 1938 en de Wet Vreemdelingenregistratie 1982) in acht genomen zullen moeten worden waarbij de bepalingen van die wetgeving die strijdig zijn met het verdrag buiten toepassing zullen moeten worden gelaten omdat het verdragsrecht van hogere orde is (zie art. 106 van de Grondwet);

Overwegende, dat als de eiser zich overeenkomstig het verdrag in Suriname wenst te vestigen, hij met overlegging van bescheiden – waaronder een verhuisbiljet – aan de autoriteiten in Suriname die wens kenbaar zal moeten maken en zal hij moeten doen blijken dat hij een 5 lid 2 Nederlander is – en dus niet tot de eerder genoemde andere twee groepen Nederlanders behoort – en hiervan is gesteld noch gebleken;

Overwegende, dat ingeval de gedaagde de eiser na een daartoe als bovenaangegeven strekkend verzoek zou weigeren tot Suriname toe te laten om zich hier te vestigen dan zou de eiser die toelating via de rechter kunnen afdwingen;

Overwegende, voorts dat indien de gedaagde de eiser na zo'n vestiging in Suriname niet in alle opzichten als Surinamer zou bejegenen dan zou de eiser daartegen in rechte kunnen opkomen, doch dan zou de eiser specifiek moeten aangeven in welke concrete gevallen hem die behandeling niet ten deel gevallen is en aan Suri-

namers wel;

Overwegende, dat de eiser bescheiden ten processe overgelegd heeft waaruit blijkt dat hij als vreemdeling (Nederlander) bij het Centraal Bureau Burgerzaken (C.B.B.) geregistreerd is en over een vaste toelating tot vestiging in Suriname beschikt, doch nu hij de vestigingsvergunning en het verzoek daartoe niet overgelegd heeft, is niet na te gaan of hij die vergunning als 5 lid 2 Nederlander verzocht en verkregen heeft, doch nu hij in ieder geval over die verblijfstitel beschikt, is onjuist zijn stelling dat hij telkens bij binnenkomst in Suriname over een visum moet beschikken, omdat daarvan uit een aantekening in zijn paspoort zou moeten blijken;

Overwegende, dat de maatregelen die de eiser in het petitum onder primair en subsidiair tegen de gedaagde vordert, niet voor toewijzing in aanmerking komen omdat gesteld noch gebleken is dat de gedaagde zich aan verdragsschending jegens de eiser schuldig gemaakt heeft en bovendien zijn die van zo een algemene aard – zie het petitum – dat bij eventuele toewijzing daarvan de nakoming – ook al zou daaraan een dwangsom verbonden worden – niet afgedwongen zal kunnen worden, omdat niet aangegeven is welke concrete verdragsverplichting de gedaagde nagelaten zal hebben te vervullen;

Overwegende, dat aan eiser de gevraagde voorzieningen dan ook zullen worden geweigerd en hij zal, als de in het ongelijk gestelde partij, in

de gedingkosten worden veroordeeld.

RECHTDOENDE IN KORT GEDING:

Weigeren de gevraagde voorzieningen;

Veroordelen eiser in de proceskosten aan de zijde van gedaagde gevallen en tot aan deze uitspraak begroot op Sf.

Aldus gewezen en in het openbaar uitgesproken op DONDERDAG 13 juni 2002, door de Kantonrechter in het Eerste Kanton, Mr. S. Gangaram Panday, in tegenwoordigheid van de fungerend griffier.

